

FOAIA ROMÂNĂNEASCĂ

VINERI 21 IANUARIE 2000 • ANUL III NR. 3

8 PAGINI • 20 FORINTI

SĂPTĂMÎNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

EMINESCU – STARE DE GRAȚIE A LIMBII ROMÂNE

Sîmbăta trecută, din inițiativa Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria a avut loc, la sediul din Giula al Uniunii, o amplă festivitate închinată **Aniversării Mihai Eminescu**, marele nostru poet, de la nașterea căruia a trecut un secol și jumătate. Mulți participanți, din toate generațiile, din Ungaria și România, au fost mobilizați, dar și mai mare a fost numărul spectatorilor. În rîndul publicului a ocupat loc

Andrei Oancea, consulul general al României la Seghedin, **Nicolae Pahonea**, secretar I la Ambasada României din Budapesta, doamna consul **Teodora Pop**, doamna **Anamaria Pop**, noua directoare a Centrului Cultural Românesc din Budapesta, înalți reprezentanți ai vieții politice, culturale și obștești a românilor din Ungaria.

„Cînd privesc zilele de-aur
a scripturelor române...”

Programul amplu a început cu un mănunchi de poezii și cîntece, prezentate de elevii școlilor românești din Chitighaz, Bedeu, Micherechi și Giula. E pentru prima dată că tineretul școlar a fost pregătit sub forma unor mici programe încheiate, unitar concepute, deși nivelul de pregătire și interpretare nu a fost de aceeași intensitate. Poeziile eminesciene închinat naturii s-au potrivit mult mai bine elevilor de curs inferior, decît lirica de dragoste...Ca atare, alegerea lecturilor pentru fetele de liceu și studențe a fost mult mai convingătoare. În acest sens s-a evidențiat categoric **Rita Ruja** (în partea a doua a spectacolului). Studenta ne-a oferit o lectură impecabilă, cînd dicțiune, accent și sens au fost în concordanță deplină.

Au urmat cîteva evocări emoționante, cînd patru profesoare de română și-au exprimat profesia de credință, pasiunea cu care se poate – și trebuie – tîlmăciți, interpretată opera poetului Eminescu. Profesoarele **Cornelia Mocan Covaci** din Chitighaz și **Anamaria Dulău Cozma** din Micherechi, au pornit din experiența lor zilnică. **Elena Szilághi**, directoare din Bedeu a prezentat metodic și pedagogic, ce poate oferi o lecție-model avînd ca temă lirica eminesciană. Cele mai impresionante au fost însă cuvintele profesoarei **Iuliana Jurău Rad**, care a evocat clipe de neuit din cariera de cîteva decenii ale dînzei. Prin amintirile rostite cu ochi împăienjeniți a străbătut sensibilitatea, dragostea adîncă a profesoarei atît pentru creația marelui poet,

EMINESCU

Cred ca așezarea trecerii românilor dintr-un mileniu într-altul sub semnul lui Eminescu este o idee inspirată și mai profundă decît pare la prima vedere. Pentru că nu e vorba doar de rotunjimea aniversării eminesciene, suprapusă întîmplător cercurilor anului 2000, ci, mult mai mult decît atît, de sugerarea unei opțiuni într-un moment în care nu numai simbolul, ci și disperarea ne obliga să optăm.

Ca orice geniu aparținînd unui popor fără noroc, Eminescu a devenit, în scurt timp de la dispariția sa fizică, un model pe cît de greu de urmat, pe atît de extrapolat dincolo de hotarele paginii. Pe umerii lui spărzi de aripile poeziei au fost așezate fără milă toate poverile obsesiilor noastre colective. Pentru că Eminescu nu este numai un mare poet al lumii, el este poetul nostru național. Din paginile cărților de citire el a fost mutat în paginile cărților de rugăciune și din dicționarele istoriei literare în pomelnicele cu arhangheli și cu martiri. Destinul lui postum de zburător printre aștri este înhămat astfel la destinul nostru nedesprins de pămînt. În timp ce îi cerem să ne reprezinte și să ne salveze, îl batjocorim cu elogiile și cu mîndriile noastre, îl insultăm cu frustrările și cu complexele noastre, ne lăudăm cu el și încercăm să îl facem să ne semene, pentru că nu sîntem în stare să-i semănăm. Și totuși, etalonul de platină al seriozității lui Eminescu reușește, ca o contragreutate, să mențină de mai bine de un secol, într-un încordat echilibru, ființa noastră națională, înclinată adesea spre derizoriu și batjocură, bășcălie și zeflemea.

Nu este ușor să fii măsurat cu un astfel de etalon. Îmbrățișarea care ne unește seamănă cu o transă, în care nu reușește să ne supună și nu reușim să-l învingem, dar din care nu mai putem să ne desprindem. Chiar dacă nu este ușor nouă, românilor, să fim eminescieni, așa cum nu i-a fost ușor lui Eminescu să fie român.

Ana Blandiana

cît și pasiunea cu care predase multor generații de la „Bălcescu” ani în șir viața și opera eminesciană. Cu emoție, cu nostalgie, dar mai presus de toate cu dragoste de adevărat dascăl și-a amintit de momente minunate, de elevi minunați, de realizări minunate...

„Și de-aceea spusă voastră
era sîntă și frumoasă...”

Partea a doua a fost rezervată în cea mai mare parte unor scurte prelegeri. Cele cinci minute asigurate referenților (care nu au fost respectate integral) s-au încheiat într-o imagine unică a poetului. Printr-o optică diferită, prezentînd cîte-un alt aspect, **dr. Gheorghe Petrușan**, **Vasile Poiendan**, **dr. Maria Berényi**, **Vasile Dan**, **Preasfințitul episcop Sofronie** ne-au conturat un chip nou: nu a fost nici imaginea din tinerețe, cea frumoasă ca un Luceafăr, dar nu a fost nici fotografia ceea, cu trăsături dureroase, din anii maturității crunte. Chipul conturat a fost mult mai mult. A fost **Poetul**, a fost **Domnul Eminescu**. Unul dintre cele mai mari merite ale ciclului de comunicări: toate au fost scutite de exagerări, punînd în lumină trăsături de caracter eminente, merite literare inegalabile, momente dramatice din viața poetului, precum și rarele clipe de apoteoză. Prin activitatea creatoare, prin opera poetică eminesciană, limba română și-a trăit starea de grație care poate fi considerată atît ca o culme a literaturii române, cît și ca o piatră de hotar în dezvoltarea limbajului poetic – așa cum a constatat poetul Vasile Dan.

(Continuare în pag. a 6-a)

Trei domenii de activitate în programul Comisiei de învățămînt

În după-masa zilei de 14 ianuarie a.c., s-a întrunit pentru a doua oară după constituirea sa din toamnă, *Comisia de învățămînt* din cadrul *Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria* la sediul de pe strada Eminescu. Scopul ședinței a fost în primul rînd dezbaterile programului de activitate al Comisiei pentru anul 2000, care va fi înaintat spre aprobare, Adunării Generale a A.Ț.R.U. pînă pe la mijlocul lunii februarie, ca apoi să fie integrat în planul anual de lucru al organului central de autogovernare.

La ședință, în afară de membrii Comisiei, a participat **Tiberiu Juhász**, conducătorul Oficiului, precum și **dr. Eva Ruja Bányai**, noua referentă de învățămînt a Autogovernării pe Țară.

La începutul ședinței, **dr. Maria Berényi**, președinta Comisiei, a constatat că în cadrul A.Ț.R.U. funcționează 5 comisii, prin urmare Comisia de învățămînt are datoria să cuprindă în activitatea sa și alte domenii de activitate, dincolo de problemele strict legate de învățămînt. Astfel, după ce la ședința din 26 noiembrie 1999 s-a convenit ca fiecare membru să încerce să elaboreze o schiță a activității Comisiei, în continuare a urmat dezbaterile acestora, avînd în vedere trei domenii: *învățămînt, cercetare și editarea unor publicații*. Comisia va încerca să-și asume sarcina de a coordona întreaga activitate cu privire la învățămîntul românesc din țară. Prin urmare a inclus în programul său pentru acest an următoarele sarcini și scopuri:

- ajutorarea schimbărilor de informații între școlile românești;
- realizarea unei baze informatice de învățămînt, cu întocmirea a trei chestionare care vor cuprinde date statistice (la baza acestora vor sta statisticile centrale ale școlilor), date cu privire la activitatea de specialitate și date legate de munca autogovernărilor locale în domeniul învățămîntului;
- întocmirea unei liste de specialitate, care să cuprindă numele acelor educatoare și cadre didactice care, în cazuri urgente, pot fi solicitate pentru o colaborare de specialitate;
- coordonarea cursurilor de perfecționare organizate pentru cadrele didactice cu Ministerul Învățămîntului și instituțiile sale afiliate;
- organizarea unor ședințe ale Comisiei în deplasare, cu antrenarea specialiștilor de pe teren și a părinților;
- redactarea unor publicații auxiliare, suplimentare – fără caracter de manual școlar – pentru școli (mai ales legate de

disciplina cunoștințelor cu privire la istoria și cultura poporului român), ca de ex. colecții de fotografii, videocasete;

- înființarea unei arhive la sediul A.Ț.R.U., pentru care s-a solicitat ca referentul de învățămînt să ia legătura cu toate organele și instituțiile care sînt responsabile pentru elaborarea noilor legi, și decrete, ca pe adresa Autogovernării să fie trimise regulat documentele, procesele verbale;

- cooptarea unor cercetători români – prin contracte – pentru întocmirea unor lucrări de cercetare privitoare la acele domenii care pot ajuta munca de specialitate a cadrelor didactice de la școli, legate de limba și cultura românească;

- realizarea publicației: *Cronologia românilor din Ungaria între 1900-2000*;

- sprijinirea Simpozionului științific, ediția X;

- inițierea unui premiu de prestigiu: „Pentru învățămîntul românesc din Ungaria”;

- premiarea celor mai buni elevi din școlile noastre (de ex. cu finanțarea participării acestora la tabere);

- înființarea unui sistem de sprijinire permanentă a elevilor talentați, originari din familii care trăiesc în condiții dezavantajoase.

Pentru realizarea planului de muncă pentru anul 2000, Comisia de învățămînt va solicita din bugetul A.Ț.R.U. circa 1 milion de forinți. Dar Comisia va concura și pentru obținerea unor fonduri suplimentare prin înaintarea unor dosare de concurs. În comun cu Institutul pedagogic județean Bichiș vor concura pentru organizarea unei tabere complexe de lectură și de cunoștințe despre istoria poporului român. Comisia va întocmi și un alt dosar de concurs pentru organizarea unei conferințe de învățămînt pe țară la care să participe toți specialiștii domeniului, încadrînd aici pe lîngă grădinițele de copii și școli, și catedrele de limbă și literatură română, și cercetătorii, și alți oameni implicați în cauza și problemele învățămîntului.

Cu toată probabilitatea, pentru autogovernările pe țară ale minorităților naționale și etnice din Ungaria se vor contura și anumite sarcini și o mare responsabilitate în urma elaborării noilor concepții naționale legate de planul de învățămînt integral, de revizuirea manualelor școlare, compatibilitatea acestora cu programa Curriculum național, asumîndu-i-se rolul de organizare a unei dezbateri pe țară și a asumării dreptului de acord.

– A. R. –

Petrecere românească la Seghedin

Dacă vrei să fii printre prieteni, dacă vrei să dansezi și să asculți muzică românească, atunci Asociația Culturală a Românilor din Seghedin împreună cu Autogovernarea Românească din Seghedin și Parohia Ortodoxă Română din oraș vă invită pe 29 ianuarie (sîmbătă) 2000 la ora 19.00 la *Restaurantul Festival* din Piața Dom nr. 1–3. Prețul biletelor de intrare va costa 1000 de forinți. Biletele se pot procura la Redacția Românească a Televiziunii Maghiare din Seghedin (Piața Kálvária nr. 22, telefon 62/480-280). Informații puteți primi și cere de la **Tiberiu Boca** pe celular: 06-30-9037-695.

Baluri românești

Una dintre cele mai populare tradiții „moderne” din repertoriul comunităților noastre este fără îndoială organizarea balurilor românești, petreceri de carneval, mult așteptate în majoritatea localităților noastre populate și de români.

Din seria balurilor românești ale anului curent se va distinge și de data aceasta balul giulan, organizat de Autogovernarea pe Țară a Românilor din Ungaria care este programat pe data de 26 februarie a.c. Această serată cultural-distractivă va fi ținută la noul *Centru Cultural Românesc din Giula*, la care își vor de concursul și oaspeții din Români. Muzica de dans va fi asigu-

rată de un taraf din România, precum și de o orchestră compusă din muzicanți „de-ai noștri”.

Interesul crescînd față de petrecerile de carnaval ne obligă să propunem ca cei ce vor să participe, la această ediție a balului românesc pe țară să-și asigure biletele din timp, acesta putînd fi cumpărate la Oficiul A.Ț.R.U.

În primele luni ale anului vor avea loc și alte baluri. La sfîrșitul acestei luni seria balurilor va începe la *Seghedin*, la începutul lui februarie va continua la *Chitighaz*, *Bătania* și *Aletea*. În prima sîmbătă din luna martie se vor organiza petreceri de carnaval la *Békéscsaba* și *Micherechi*.

CONCURS

Comisia Parlamentară pentru Drepturile Omului, Minorități și Culte inițiază un concurs pentru sprijinirea acelor asociații ale minorităților naționale și etnice, care s-au înregistrat, pînă la 31 decembrie 1997 în mod legislativ pentru înființarea și activitatea culturală de păstrare a identității sau care apără interesele minorităților naționale, care nu intră în competența legii partidelor.

(Autogovernările minoritare nu pot concura!)

Diferitele organizații vor fi sprijinite în anul 2000 cu 94,6 de milioane de forinți. Acțiunile din rîndurile minorităților naționale și etnice din țară vor fi subvenționate cu mai multă generozitate, însă dosarele de concurs vor trebui întocmite cu și mai mult spirit de răspundere și competență.

Dosarele de concurs trebuie să cuprindă următoarele documente:

- copiile documentelor de bază ale asociației, respectiv comunității (înregistrarea matricolă, contractul și contul de bancă);
- darea de seamă referitoare la activitatea generală și activitatea anului anterior a asociației;
- declarație cu privire la faptul că asociația nu are datorii față de contribuțiile generale (APEH, TB...);
- declarație despre faptul că a decontat reglementar sprijinul primit de la diferite fundații și ministere.

Comisia atrage atenția că:

- își rezervă dreptul să controleze la fața locului, atît înainte de aprecierea dosarului, cît și după aceea;
- dosarele incomplete și cererile trimise după termenul precizat nu vor fi luate în considerare;
- înaintarea dosarului integral, cu toate documentele precizate nu înseamnă în mod automat și aprobarea dosarului și acordarea neapărată a sprijinului bugetar;
- documentele înaintate anterior nu se iau în considerație, așadar este necesară înaintarea integrală a tuturor documentelor precizate;
- copiile referitoare la înregistrarea matricolă și contul de bancă trebuie să corespundă realității, să și fie legal valabile;
- dosarele înaintate nu vor fi restituite.

Dosarele de concurs vor trebui înaintate pînă la data de 15 februarie 2000 la Comisia Parlamentară pentru Drepturile Omului, Minorități și Culte, prin poștă pe adresa 1358 Budapest, Széchenyi rkp. 19, sau personal pe adresa Országgyűlés Hivatala, 1055 Budapest, V. ker. Balassi Bálint u. 1–3. Dosarul să fie prevăzut cu precizarea „Szervezettámogatási pályázat”.

Acordarea Panglicii

În ziua de 28 ianuarie 2000, vineri seara la ora 19, la *Restaurantul Park*, Liceul „Nicolae Bălcescu” din Giula organizează tradiționalul *Bal al Acordării Panglicii*.

– Cum a luat ființă Uniunea contra maltratării copiilor, inițiată de dumneavoastră?

– Ca medic de copii și ca directoare a unei instituții care are ca profil ocrotirea copilului pot să mărturisesc că m-a frustrat mulțimea emisiunilor de pe micul ecran în care sînt prezentate cazuri de maltratare a copiilor. Aceste emisiuni nu trage concluzii și nu declară consecințele acestora. Aceste – în majoritate – reportaje au demonstrat că acest fenomen există și gata, trebuie luat la cunoștință. Eu cred însă că e necesar să căutăm, să descoperim ce stă în dosul acestui fenomen: cine a greșit, care e părerea noastră, ce va rezulta, ce circumstanțe juridice stau la bază. E un mod jurnalistic greșit să ne oprim doar la relatarea în negru pe alb a unui astfel de caz. Trebuie să declarăm răspicat că se încalcă legea și drepturile copilului. E un delict, care trebuie pedepsit. Această atitudine trebuie să o răspîndim printre oameni.

În acest fel am ajuns la ideea de a concentra la un loc pe acei specialiști și oameni de bun simț din județ, care se ocupă deja într-un fel cu ocrotirea copiilor. Inițiativa mea a avut un ecou pozitiv chiar și în rîndul sferei civile. Așa a pornit înființarea Uniunii contra maltratării copiilor, care actualmente este în stadiu de înregistrare juridică. Deocamdată din cei 120 de membri, 36 sînt membri fondatori, 40 de membri, care au intrat mai tîrziu și mai avem vreo 40 de membri partinitori. Scopul nostru primordial este să facem ceva într-adevăr concret pentru aceste victime minore. Prima perioadă a activității noastre o vom consacra perfecționării cadrelor prin organizarea unor cursuri pentru toți cei interesați. Temele vor cuprinde cam următoarele: ce drepturi au copiii, ce obligații au părinții, apoi pedagogii, sora de ocrotire, medicii, rudele sau vecinii care observă cazuri cînd copiii sînt maltratați, violați sau cînd văd semne de comportament, în dosul cărora se presimte ceva ce nu e în neregulă. Trebuie să fie clar că aceste cazuri sînt ilegitime, nepermise.

– De altfel, cînd m-am pregătit pentru acest interviu, mi-a trecut prin minte: oare veți reuși să străpuneți, să treceți peretele din gîndirea omului din provincie. Trăim la sate și orașe mici, unde ne cunoaștem unii pe alții, unde poate ni-e rușine sau teamă să scoatem la suprafață aceste cazuri tragice, deși în ultimul timp au sporit mult serviciile de acest gen (de sprijinirea persoanelor violate în familie). Mi-e chiar teamă dacă oamenii vor fi capabili și vor îndrăzni să anunțe aceste cazuri?

– Noi în afară, dar și în cadrul cursurilor de perfecționare ne-am propus să provocăm schimbarea opiniei publice față de acest fenomen, deoarece într-adevăr nu avem curajul cuvenit să intervenim, iar cu sistemul capitalizat, societatea a devenit și mai nepăsătoare. Cred însă că dacă uniunea noastră va deveni cunoscută, deși nenominalizată, își va putea asuma sarcina și responsabilitatea de a interveni, de a da ajutor specializat. Și-atunci de ex., nu va fi în pericol nici acea soră de ocrotire care trăiește într-o comunitate restrînsă. Să aducem exemplul țărilor accidentale, unde opinia publică condamnă maltratarea copiilor în mod unit, și exclude din societate făptașii, care nu mai au curajul să comită chinuirea copiilor.

Un alt scop al nostru ar fi sondarea numărului copiilor abuzați pe județ, ceea ce lipsește și pe plan național. De altfel, pentru acest program și pentru înființarea Uniunii am cîștigat 2 milioane de forinți de la Ministerul Sănătății, iar firma Hungarotel ne sprijină cu realizarea a două linii telefonice gratuite.

– Acest din urmă ajutor cred va contribui la trecerea unui obstacol, deoarece cîteodată tocmai neanunțarea cazurilor provine din lipsa banilor.

– Într-adevăr. „Vecinul” zice: de ce să-mi cheltui banii pe copilul celuilalt, cînd din banii aceștia pot cumpăra o prăjitură sau o jucărie copilului sau nepotului meu...

Revenind la sondajul amintit: dacă vom reuși să notăm numărul cazurilor, probabil vom reuși să primim și răspunsuri la motivele acestui fenomen, analizînd condițiile de risc. Unele deja le cunoaștem: șomajul, nivelul școlarizării, sărăcia, alcoolismul, faptul că și părinții au fost maltratați sau neglijați în copilărie, o atmosferă marcată de certuri în familie etc. Dacă vom reuși să stabilim numărul și motivele cazurilor, consider că, pornind dinspre motive, vom reuși să le reducem. Sînt convinsă că nu fiecare părinte care își bate și își chinuie copilul e un caz ereditar și intenționat rău. Tocmai noi trebuie să le demonstrăm că ceea ce fac, e o greșeală, un păcat, un delict. Opinia publică acceptă practica: să-ți bați copilul este un mod de educare. Însă din cauza unei situații financiare dezastruoase a familiei, „palmele” date sporesc cu puterea neputinței, deznădejdei. Deseori părinții pierd și nădăjdea lor morală din cauză că un tată nu-și poate întreține familia. Deseori nici mamele martore nu se adresează organelor oficiale de teamă căși vor pierde „brațul ajutător” al perechiilor, se tem că prin scoaterea copilului maltratat din cercul familiei, vor pierde taxa asigurată de stat pentru copii.

– Maltratarea unui copil are urmări pe o viață întreagă.

– Să pornim de la datele înspăimîntătoare prognostizate și înregistrate cu privire la numărul tinerilor care consumă droguri și alcool și la numărul tinerilor care suferă de depresie. Motivele acestor forme de existență se pot căuta de cele mai multe ori în anii copilăriei. Acești copii, probabil, au fost neglijați atît trupește, cît și sufletește. Și din păcate, aceste

O uniune contra abuzului asupra copilului

„Acela care îndură nedreptatea este mai fericit decît acela care o comite”, ne consolează de milenii un faimos paradox socratic, ca și cum răul ar fi mai ușor de suportat prin faptul că nu folosește nimănui. În realitate, lipsa de sens, lipsa de logică și chiar lipsa de consecvență a nedreptății mi se par mai greu de îndurat decît simpla ei existență.

(Ana Blandiana)

Ofer următorul interviu acelor cititori care sînt sensibili la realitatea că mulți minori devin și în țara noastră victimele violenței în familie. Poate și dumneavoastră cunoașteți copii, lipsiți de apărare, care sînt mereu maltratați de părinți, de se frînge inima omului cu bun simț văzîndu-i atît de vulnerabili, neajutorați, dați pe mîna agresivității adulților. În aceste cazuri sîntem martori ai violării dreptului fundamental al ființei umane, deși fiecare copil ar dori să simtă siguranța și dragostea „celor mari”.

În continuare voi prezenta pe cineva, care are convingerea că există o cale de salvare, că nu ne putem permite să îndurăm nepedepsiți abuzul asupra minorilor și că a sosit momentul să facem ceva contra acestui fenomen.

Medicul de copii dr. Ágnes Kovács, directoarea Casei de minori „Fészek” din Giula a înființat o asociație unică în țară, pentru apărarea copilului.

Vă rog să citiți cu atenție următorul interviu tulburător și din care, intenționat, am scos exemplele îngrozitoare date publicității prin mass media în ultimul timp.

cauze provoacă un nou val de agresiune și violență din partea familiei și al celor din preajmă: copilul sau tînrul se comportă zăpăcit la școală, primește note rele, poate chiar e dat afară din școală etc. Astfel apar probleme tot mai multe și mai mari, pînă se provoacă o adevărată lavină. Iar astfel privind întreaga problematică, reiese că prevenirea trebuie să înceapă de timpuriu, din primii ani de viață. Aici putem da și noi o mîna de ajutor, și nu ajung doi-trei oameni însufleșiți, ci e necesară o rețea de specialiști complexă și nu pe doi-trei ani, ci acum încolo și pînă ne va sta în putință. De exemplu, în America s-a votat o lege în 1974 cu privire la prevenirea maltratării copiilor. Au trebuit să treacă 20 de ani ca să se poată vorbi despre rezultate: cu 20 la sută s-a ridicat numărul de anunțuri a cazurilor, iar moartea provocată de maltratare a scăzut la o treime, ceea ce în America, numeric, înseamnă 3 milioane de copii! Firește guvernul american a consacrat fonduri însemnate...

Interesant să ne oprim o clipă și asupra acelei realități că în județul nostru sînt îngrijiți în institut doar foarte puțini minori pînă la vîrsta de 6 ani. La instituția noastră avem doar douăzeci de copilași pînă de 3 ani. Dar sînt convinsă că numărul copiilor care ar trebui ridicați, rupți din condiții tragice și dăunătoare e mult mai mare. Cu privire la acest lucru am o teorie: un copil mic, nu prea deranjează oamenii din jur, vecinii nu sînt atenți și nu e bătător la ochi dacă un copil e închis în locuință, sau dacă nu e crescut cumsecade. Mulți nu frecventează nici grădinița de copii (doar în ultimul an) și prin urmare abia la școală se face prima verificare justă a mediului, a comportamentului. Dar pînă atunci copilul a

împlinit deja 8-9 ani, iar formarea personalității e aproape definitivă. Atunci el se confruntă deja cu sentimentul valorii de sine, și poate și-a asumat singur vina. La vîrsta aceasta devine mai dificil și mai complicat să-i ajuți, să-i aperi. Pe deasupra: 20 la sută a inteligenței dobîndite ne-o dezvoltăm pînă la un an, alte 30 la sută pînă la 4 ani și următoarele 50 la sută pînă la 17 ani. În oglinda acestor date putem afirma iarăși cît de important e, în ce condiții crește un copil.

– Se iveau o întrebare firească: în mod normal se poate vedea dacă un copil este maltratat trupește. Dar maltratarea sufletească, mai bine zis urmările acesteia, vor ieși la suprafață doar mult mai tîrziu, poate prin anii adolescenței.

– Aveți dreptate. Și numai puțini știu acest lucru. Însă și suferințele, semnele derivate din maltratarea sufletească se pot observa. Noi am dori să popularizăm și acestea într-un cerc cît mai larg. Fiecare copil necesită o anumită bază de necesități fizice: de a nu flămînzii, de a nu suferi de frig; psihice: de a se simți în siguranță, de a primi dragoste, de a trăi în armonie. Toate-toate sînt necesare în formarea sănătoasă a personalității. Dacă vreuna lipsește din viața unui copil, se dezechilibrează moral, copilul va deveni nesigur și vor apare defecte în comportament.

Pe de altă parte: maltratarea are mai multe forme. Copiii pot fi chinuți cu neasigurarea necesităților lor fizice, ca înfometarea, însetarea, prin omiterea exigențelor medico-sanitare cum ar fi netratarea bolilor, apoi prin neglijarea obligației școlarizării. De insultare fizică vorbim atunci, cînd copiii sînt bătuti, chinuți în diferite moduri agresive. Dar unui copil poți să-i frîngi personalitatea și prin repetate umiliri. Și-apoi, nu putem uita de categoria abuzului sexual, dintre care numai puține ies la suprafață. Această din urmă e culmea culmelor. Specialiștii constată că cel mai elocvent motiv al prostituției este abuzul sexual din copilărie... Neapărat trebuie să începem să facem ceva împotriva acestor aberații îngrozitoare!

– Cu ce poate ajuta presa munca Uniunii?

– Prin informații permanente despre munca și acțiunile noastre, prin publicarea celor două numere de telefon, care pot fi sunate permanent zi-noapte, chiar și anonim. La telefon se pot anunța cazuri, dar poate fi solicitat și ajutorul nostru. Firește, ne pot suna și adolescenții.

Presa totodată poate să influențeze opinia publică în privința că activitatea noastră are caracter de ajutor. Prin ea, poate să condamne violența, poate să atragă atenția la posibilitățile pe care le oferim, deoarece presa are puterea de a influența oamenii în orice direcție.

– Mă impresionează de fiecare dată, cînd înfîlesc oameni care se confruntă cu situații atît de dure și dureroase și mă întreb de unde provine puterea și destinul de a ajuta atît de consecvent?

– Mulți m-au întrebat și pînă acum. Spun sincer, m-am întrebat și eu deseori cum pot face față acestei încercări care mă consumă ca focul lemnele. Cred că, în primul rînd un medic de copii trebuie să aibe și acest rost, fiindcă este în legătură cu viața copiilor. Lucrul acesta care nu este întotdeauna atît de simplu: mulți privesc medicina mai mult ca o știință și nu-mai rareori recunosc dincolo de bolnav omul. Părerea mea este că în cazul medicilor de copii, ei trebuie să simtă acest adevăr: să cunoască copilul, să ajute părinții, să poarte un dialog permanent cu familia. În unele cazuri aceste discuții vindecă mai repede ca medicamentele și atunci nu scapă de sub control existența unor probleme. Iar dacă medicul ajunge la un post cum este al meu, poate face două lucruri: sau părăsește locul de muncă sau își consacră toată viața acelei cauze să ajute copiilor maltratați, copiilor bolnavi, copiilor abandonati și respinși ca să schimbe în zîmbet lacrimile din ochi.

Nu există om care poate suporta în permanență durerea. Dacă o înfîlnește, o supraviețuiește numai doar dacă o învinge, ajutînd și rezolvînd cazurile. După un timp devine o adevărată manie.

– Cînd v-a venit această idee, nu v-a fost teamă de eșec, că nu veți fi ajutați de prea mulți oameni?

– Sînt o fire inovatoare, nu mi-e teamă să mă apuc de un lucru de asemenea proporție. Cînd am înaintat dosarul de concurs, am formulat întregul ce și cum ar trebui să lucreze această Uniune. Mi-a trecut prin minte că, poate, oamenii vor fi insensibili și nu vom putea aduna nici fonduri. Atunci însă m-am gîndit că 5-10 oameni binevoitori totuși vom începe această misiune și, prin urmare, așa vom reuși să salvăm cîțiva copii dintr-o stare nemiloasă, să salvăm mai multe vieți și mai multe familii. Și-atunci munca noastră e răsplătită.

Și, iată, în spatele nostru stau 120 de oameni care s-au atașat acestei misiuni, printre care Spitalul Județean „Pándy Kálmán”, o mulțime de autoguvernări locale, în cadrul cărora lucrează sorele de ocrotire, medicii de familie, grădinițele de copii și școlile, serviciile pentru ocrotirea familiei și bunăstarea copilului – cu toții fiind sensibil mișcați de soarta generațiilor tinere, a minorilor lipsiți de apărare...

Nu-i așa, dragi cititori: simțim cu toții o nevoie acută de armonie, tîndem după dragostea veșnică a părinților?

Nu-i așa că nu putem suporta copii chinuți?

Nu-i așa că nu se poate scuza violența, agresiunea?

Sunați numerele de telefon: 66/461-551

68/481-262.

A. Radici

Nu aceste eșta primul meu interviu realizat cu **Erica Cserhâti**, tînăra din Giula. Și nu acum mi-a dovedit pentru prima dată cît e de receptivă și sensibilă la lumea care ne înconjoară. Cu trecerea timpului, personalitatea ei se dezvoltă și progresează în ritmul schimbărilor dinamice din lume.

– Erica, ultima dată, cînd am discutat ca ziarist și interlo-cutor, ai fost eleva Liceului „N. Bălcescu”. De atunci au trecut doi ani, iar acum ești studentă în anul II la facultatea de drept la „Universitas Szeged”. Ce s-a schimbat de atunci în viața ta? Cum te simți ca studentă?

– Trecerea de la liceu la universitate a fost o adevărată ruptură în viața mea: la început a fost mult mai greu, decît îmi imaginam. Cunoșteam foarte puțini oameni și din primele zile a trebuit să ne descurcăm singuri. Aici nu mai avem ca sprijin nici grija părinților, dar nici relația noastră cu profesorii nu mai este de același caracter ca la școală. Trăim, ne organizăm zilele și învățăm independent. Odată și pentru totdeauna am trecut de partea adulților, cu toate responsabilitățile, pe care le pretinde maturitatea. E bine că am trecut deja peste acea perioadă cînd am învățat cum să facem notițe la cursuri, cum trebuie să ne pregătim pentru examene...

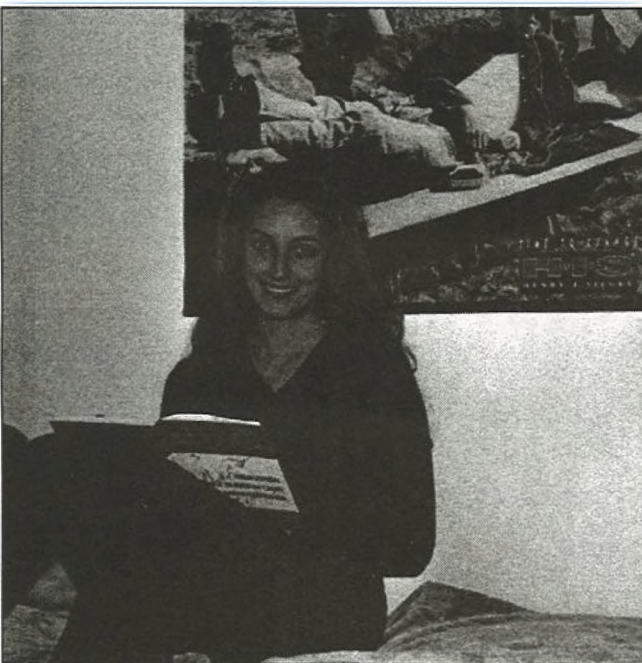
– Apropo examene. La Universitatea ELTE din Budapesta – anno – am primit o anumită libertate la alegerea cursurilor, seminarelor, chiar și la persoana profesorilor examinatori. Cum se procedează la universitatea din Seghedin?

– Perioada dinaintea examenelor e ca un coșmar, e lucrul cel mai înspăimîntător din viața studentescă. Am să vă povestesc cum se desfășoară la noi înscrierile la examen. 80 la sută din tematici le studiem în cadrul unor cursuri centrale, celelalte în cercul seminarelor. Facultatea, avînd mulți studenți în raport cu sălile cam mici, se întîmplă deseori, să audiem întregul curs stînd în picioare. Din păcate, numai pe la ultimele cursuri ale semestrului scade numărul studenților, fiindcă tot mai mulți încep pregătirile pentru examene. Atunci mai avem posibilitatea să punem întrebări profesorilor. Atunci și atmosfera e cu totul alta. Deci, revenind la înscrierea pentru examen: în sală cam 300 de studenți așteaptă să apară cei trei reprezentanți ai autoguvernării studențești. Ei aduc panouri uriașe, apoi noi îi asaltăm ca numele noastre de pe tablă să ajungă la data dorită. Între timp, ei aleg dintre noi, la voia întîmplării. Nu primim nici o libertate de alegere, de a coordona datele examenelor. S-a mai întîmplat să fim înscriși la examene la diferență de numai o zi-două.

– Cum ai reușit pînă acum?

– Spre norocul meu, destul de bine. Dar și așa este foarte greu, deoarece la examene avem profesori, pe care nici nu i-am întîlnit pînă atunci. (În paranteză vă povestesc o situație de actualitate: din cauza grevei feroviare, un profesor nu a putut ajunge la Seghedin, deci a fost numit un altul, care la

O tînăra în perspectiva orizontului nou

examen a solicitat din partea studenților și teme care nu au figurat la cursuri. Prin urmare, și cîțiva cunoscuți de-ai mei au picat la examen.)

– Știu din experiență proprie că pentru un examen trebuie să te pregătești atît „la carte” prin multe cunoștințe concrete, cît și psihic, deoarece fiecare om, deci profesor, are ideile sale fixe, temele sale preferate.

– Iar în cazul universității noastre, care are un nivel înalt de pregătire, predau mulți profesori cu renume, unii sosiți chiar de la universități celebre din alte țări. Iar tocmai din motivul că fiecare profesor posedă o altă cultură, o altă viziune despre lume (unii dintre ei fiind adevărate genii ale domeniului) pentru noi cîte-un curs devine o amintire plăcută și de neuitat. Nu-i ușor la examene, dar tocmai acea mulțime de profesori ne ajută să ajungem și să parcurgem un spațiu mai larg, chiar european sau mondial. Interesant că în urma acestor cursuri ni se deschide și mai larg orizontul. Multe lucruri și expresii despre care am auzit, doar acum au prins realitate și sens. Un exemplu mai nou: mereu am auzit de „rectificarea presei”. Acum știu, la concret, ce înseamnă și ce consecințe juridice are.

– Erica, am aflat că, împreună cu prietenele tale, stați în

gazdă într-o casă. Nu v-a plăcut la căminul studentesc? Nu e mai dificil să vă pregătiți pentru examene?

– Am petrecut un an foarte frumos la cămin participînd la multe programe prietenești. Dar odată cu sosirea sesiunii de examene nu mai aveam liniștea necesară, nu ne puteam pregăti, precum ne doream. Așa că, împreună cu Vera Tompan de la Bătania și încă trei prietene ne-am căutat o locuință. De altfel, ne ajutam, ne pregătim împreună pentru examene, ne verificăm, precum o făceau cu noi părinții și profesorii la școala generală. Deși, la drept, nu se pot nota sau rezuma cursurile, deoarece toate trebuie învățate cuvînt de cuvînt. În lumea dreptului fiecare cuvînt are rol și rost decisiv. De exemplu, nu-i totuna dacă zicem „și” sau „ori”.

– Aici se presupune tocirea materialului, ceea ce nu merge oricui. Tu cum reușești?

– Mă străduiesc. Deocamdată am luat cu succes toate examenele. Și din acest semestru mi-a mai rămas doar un singur examen. Sper ca și acesta să reușesc. Nu-i un aspect secundar nici faptul dacă e vorba de o studentă sau un student. Băieții sînt mai practici, ei selecționează mai ușor materialul, nu se pierd în amănunte. Pe cînd noi, fetele, în general, învățăm cuvînt de cuvînt. Dar această atitudine rămîne și după obținerea diplomei: bărbații se pregătesc mai mult ca să devină avocați sau manageri, agenți imobiliari, pe cînd femeile, fiind mai sensibile și dispunînd de capacitatea de a se identifica cu problemele, sînt mai înclinate să devină, de exemplu, judecători.

– Dar tu, Erica, ce ai dori să devii?

– Auzim mereu de la profesorii noștri că nu e suficient să obții diploma. Trebuie concomitent să te și specializezi. Anual termină în țară cam 2000 de avocați, iar posturile vacante sînt mult mai puține. Eu încerc să mă orientez spre dreptul internațional, astfel învăț și limbi străine. Pe lîngă examenul de limbă din română și italiană, am început din septembrie 1999 și studiul limbii spaniole. Am ales specializarea la drept european pentru care a fost necesar să dau chiar un examen separat – treizeci am reușit din anul meu. Prin urmare, în următorii patru ani va trebui să audiez și cursuri din această sferă a dreptului. Pînă și lucrarea de diplomă va fi scrisă pe baza aceasta. Visul meu e să devin jurist în drept internațional, deoarece mă pasionează întreaga tendință de integrație spre care tinde lumea, sistemul Uniunii Europene. Cred în viitorul, în reușita integrării, care pune în actualitate coordonarea culturii, obiceiurilor și sistemului de drept al diferitelor popoare. Nu sună emoționant?

– Ba da, Erica. Și mult succes! – deoarece nici chiar pe plan județean nu prea se găsește specialiști în acest domeniu! Încă o ultimă întrebare: cum relaxezi între examene?

– Pe scurt: programe la TV, filme la cinematograful, plimbări cu prietenul meu Gyuri și ore petrecute cu dragostea părinților și a fratelui meu...

– anra –

„Sclipiri” – Copil, Gură de Aur

De două săptămîni apare rubrica aceasta și de atunci am primit mai multe aprecieri pentru idei și promisiuni pentru expedierea unor întîmplări.

Aștept de pe acum ca ele să sosească. Prima, care m-a surprins cu o mică colecție de amintiri legate de copilășii deștepți, adevărat grăitori, a fost colega mea de la redacție Edda Illyés. Poftim să le citiți!

Dar să nu uitați, dragi cititori, ca dacă aveți în „traista” dumneavoastră astfel de amintiri draguțe, să ni le trimiteți. Cu mult drag:

Ana Radici

O profesoară de română din Giula mi-a povestit, cu ani în urmă, despre feciorașul ei. De atunci, Miși a devenit școlar, mai are și o surioară și, așa cum e firesc, e pe cale să devină un adolescent drăguț. Cînd era mic, a petrecut mult timp cu bunicul lui.

Într-o zi, bunic și nepot stăteau împreună: unul citea, cel din urmă se juca. La un moment dat, bunicul a oftat adînc:

– Of, dar grea mai e și viața!

– Nu, bunu, viața nu e grea. E complicată!

Și cam în mod asemănător a replicat deșteptul de nepot, cînd într-o zi, iarăși stăteau împreună, bunic și nepot. Bunicul, la fel, citea ziarul. Miși tocmai stătea, se uita în gol și nu făcea nimic.

– Dar ce faci, dragul tînului, te gîndești?

– Nu vezi, bunule? Stau și speculez!

O întîmplare asemănătoare mi-a povestit și o altă cunoștință. În anii cînd stătuse acasă, în concediu de maternitate, cu doi copii mici, liniștea prea mare din apartament era întotdeauna suspectă. Cu sugaciul n-avea prea multe probleme, dar fetița de trei ani era foarte neastîmpărată, nu stătea locului, întotdeauna scornea cîte ceva. Ei, într-o zi, în camera copiilor se lăsase o mare liniște suspectă. Mama a intrat în cameră, cu un obîșnuit:

– Ce faci acolo, Mariana?

Micuța era ghemuită într-un colț și se juca, furată de lumea copilăriei. Fără a scoate o vorbă, a prins-o pe mama ei de mîină și a condus-o în bucătărie:

– Tu aici să-ți faci treaba, cu mîncarea, nu cu noi!

Proverbe și zicători

Părinți și copii

Ai copii, ai grijuri mii, iar cel ce nu are cu dorul lor moare.

Mîngîie copilul numai cînd doarme.

Toată pasărea își apără puii.

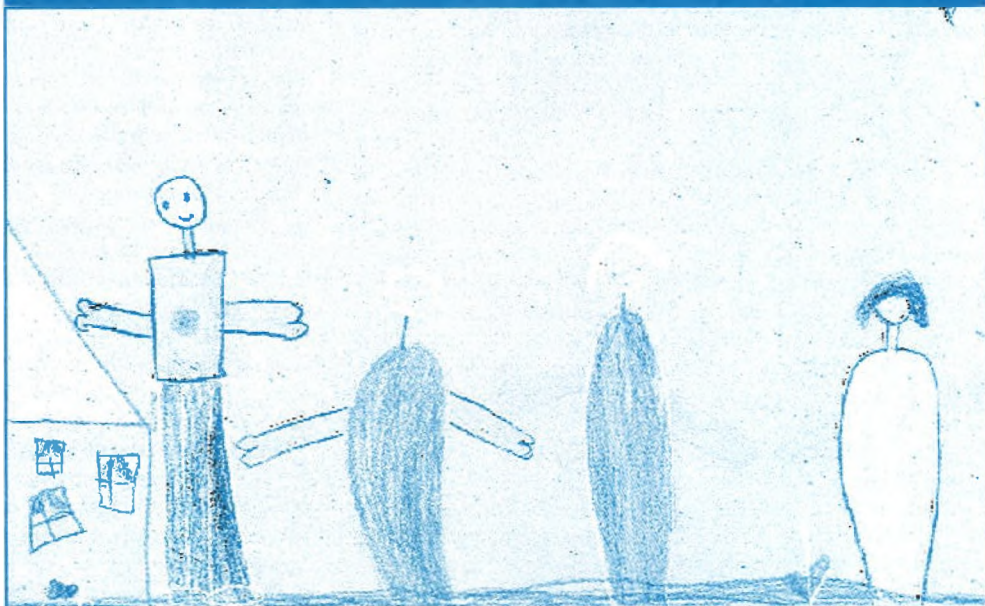
Ascultă învățătura tatălui tău, și nu uita povețele mamei tale.

Un tată poate să hrănească zece fii, dar zece fii nu pot să hrănească un tată.

Vezi mama, apoi fata.

Blestemul părinților e ca piatra munților, cade greu copiilor.

GALERIA COPIILOR

„Familia mea”: desen de Susana Czeglédi, Giula (6 ani)

Copii și vîrstnici

„Copii, ascultați în Domnul de părinții voștri, căci este drept.” „Să cinstești pe tatăl tău și pe mama ta” – este cea mai dinții poruncă însoțită de o făgăduință – „ca să fii fericit, și să trăiești multă vreme pe pămînt”. (Efeseni 6, 1-3)

Așa ne sfătuiește și ne poruncește Cuvîntul Domnului, ca să nu uităm nici pentru o clipă dragostea cu care ne-au crescut părinții. Și să completăm: să ne iubim și buncii pînă sînt alături de noi, fiindcă va veni odată timpul cînd nu rămîne doar lipsa lor...

M-am bucurat și acum, la 15 ianuarie a.c., cînd am asistat la programul și masa festivă oferită pensionarilor din Otlaca-Pustă. La Căminul Cultural, în organizarea Comisiei de relații externe și de cultură minoritară română din cadrul Autogovernării locale române s-au adunat peste o sută de pensionari. **Mihai Vigykán**, președintele Comisiei sus-amintite m-a informat că această sărbătoare a pensionarilor a fost sprijinită și de Autogovernarea pe Țară a Românilor din Ungaria, președintele **Traian Cresta**, participînd și la programul zilei.

Cînd s-au adunat vîrstnicii satului în jurul meselor împodobite, s-au auzit primele acorduri de muzică dinspre scenă. Elevii din clasele 2-4, frumos îmbrăcați, au prezentat un mic montaj de poezii și cîntece, mărturii ale dragostei și stimei față de părinți și bunici... Au urmat apoi cîteva momente, la fel de impresionate, cînd pensionara **Ana Farkas** a recitat poezii pentru prietenii și „colegii” săi....

Trecut și viitor

... „Acolo în spate este nepoțica mea, **Aurica**”, îmi spune emoționată **Maria Lasc**. – „Au trecut anii peste noi și ne pică bine că nu se uită de noi... Noi am îmbătrînit, dar sînt de față și nepoții multora dintre noi – viitorul nostru.”

... „Ne pare bine că ne-au invitat la întrunirea comună, fiindcă mai mult ne petrecem timpul în singurătate” – începe să-mi povestească **Florica Tolan**. – „Am lucrat bogat în viața noastră, amu ne mai hodi-nim. Trăiesc singură, dar am ce face: mai hărănim, merem la bold, dă la casă în casă, să mai vorbim. Din primăvară mai lucrăm și în ogradă și ne mai ajutăm și pruncii.”

... „Și ultima dată am primit invitația Primăriei” –

La Otlaca-Pustă

Cinstind pensionarii satului

Știri ale Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria

– La 13 ianuarie a.c., conducerea comunei și a școlii generale din comuna bihoreană **Darvas**, împreună cu **Gheorghe Buk**, președintele Autogovernării minoritare române a inițiat la Primăria locală o întrunire cu reprezentanți ai Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria. Scopul întrunirii recente a fost prezentat de președintele Buk, anume: dorința localnicilor de a se introduce predarea limbii române – în limita posibilităților – la instituția de învățămînt din localitate. Cuvintele de salut rostite de **Traian Cresta**, președintele A.Ț.R.U., care și-a exprimat aprecierea și respectul față de inițiativa localnicilor, au fost urmate de o prezentare generală – făcută de **Tiberiu Juhász**, șef de oficiu – care a conturat posibilitățile de studierea limbii, problema tratată anterior cu **Ana Simon**, șef de secție adjuncă la Ministerului Învățămîntului. Cu ocazia discuției s-a căzut de comun acord în privința introducerii unui curs de limbă română, deocamdată numai pentru elevi (din cei 71 de școlari cam 15-20 dorind să învețe româna), iar din septembrie directoarea **Ildikó Gali** împreună cu conducerea satului planifică introducerea predării limbii în cadrul orelor facultative. Deocamdată, pentru obținerea sprijinului financiar, comunitatea românească va înainta dosare de concurs către Fundația Publică „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria”. Precum am fost informați, sînt și adulți dornici de a studia limba, dar crește interesul părinților de a se introduce româna și la grădinița de copii (de pe acum numărul acestora fiind între 5-10).

– La școala generală din **Săcal** s-au trecut în revistă – împreună cu conducerea școlii: **Alexandru**

Trippon, director și **Alexandru Monok**, președintele autogovernării minoritare – acțiunile de amploare cu tangență românească, ce se planifică să fie realizate și-n anul calendaristic 2000, conținînd pe sprijinul A.Ț.R.U. S-a solicitat ajutor în achitarea cheltuielilor de instruire a micilor dansatori, cursul superior fiind instruit ani la rînd de coregraful orădean **Florea Crișu**.

– La **Bedu** directoarea **Elena Szilágyi** (în cursul discuției purtate la școala generală bedueană), ne-a informat că în ciuda zvonurilor, cursul superior nu va fi atașat școlii din Biharkeresztes, spre mulțumirea populației și a cadrelor didactice locale. O „doleanță” care trebuie rezolvată cît mai urgent este că, de pe acum din limba română (limba care se înșiră în rîndul limbilor „mici”, neacreditate) nu se mai poate da examen de limbă la Școala Superioară „Juhász Gyula” din Seghedin, ca anterior, deși trei elevi sînt pregătiți în acest scop. În această privință, pînă acum, din păcate, nu s-a găsit soluția potrivită pentru ameliorarea situației. Cadrele didactice și elevii școlii doresc și-n continuare promovarea, cultivarea tradițiilor, valorilor folclorice locale cu ajutorul profesional al coregrafului **Florea Crișu** și dirijorului **Gheoghe David**, prin instruirea echipei de dansuri și a corului școlar, solicitînd un sprijin financiar din partea A.Ț.R.U.

– La **Jaca**, la propunerea reprezentanților A.Ț.R.U., s-a sprijinit ideea de a organiza **Cupa Prieteniei** în comuna bihoreană Jaca, unde condițiile de desfășurare a competiției pe țară sînt optime și corespunzătoare.

(E. B. – T. J.)

îmi spune **Simion Rus** și soția sa **Zenobia**. „Asta-i lumea noastră, acest sat mic: aici ne-am adîncat, și moșii, și părinții noștri. Trăim la un sălaș și avem treburi bogate: pă 7 iugăre dă pămînt cultivăm tenti, grîu, ovăz, dar mai avem cai, doi măgari și vacă cu lapte.”

– Ș-apoi cînd vă odihniți, bace Simion?

– Mai ne-om hodi-ni, dacă om muri! Nouă și cele două fete ne-or rămas în sat, una lucrează la școală, e femeie de serviciu, cealaltă să ocupă cu iosagu, că și soțu și pruncu is pă camion, tăt duși...

... „Eu mă trag din familia Dobrițan, dar după soț mă numesc **Rákóczi**” – îmi destăinuie **Elena Rákóczi**, care tocmai cu o zi înainte sărbătorește 60 de ani. Vi-oaie, vorbăreată, de nici nu am crede că e diabetică și bolnavă la ochi. Într-un timp scurt îmi povestește despre cele două fete, despre nepoțelele sale gemene, despre anii petrecuți la școala din Giula, evocînd colegii și dascălii de odinioară.

... „Îmi place să trăiesc la Otlaca-Pustă, deși cînd am fost mai tînă într-un timp m-aș fi mutat în altă parte, dar nu o vrut bărbatu-mi” – începe să-mi spună **Soția Simonka** de 58 de ani. – „Amu iară nu aș mai vră să-mi părăsesc satu. Am vecini buni, mulți is tineri, și-apoi umblu la biserică. Doamne, ce bine e acum că în tătă duminica avem preot!”

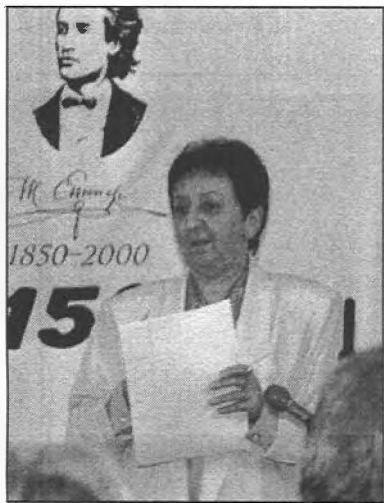
Teamă și vești bune

Primarul satului **Miklós Szabó**, care a participat la întrunire în cercul notarului, al directoarei școlii, al soției medicului de circumscripție și al noii farmacist, s-a folosit de ocazie să informeze consătenii de față despre unele noutăți care au preocupat în ultimul timp opinia publică din Otlaca-Pustă. Spre bucuria tuturor se pare că localitatea nu va fi integrată în notariat comun. Asta înseamnă că și școala generală se va menține, și nu va fi comasată. Pentru realizarea unor drumuri asfaltate s-a înaintat deja dosar de concurs, iar pentru investiția legată de rețeaua de canalizare și apa reziduală acum se pregătește dosarul. În continuare, primarul a prezentat-o pe farmacistă **Katalin Pete**, care și-a deschis farmacia în luna decembrie 1999, spre bucuria și deservirea locuitorilor.

– anra –

(Urmare din pag. întâi)

EMINESCU – STARE DE GRAȚIE A LIMBII ROMÂNE

„Cu-a ei candelă de aur,
palida înțelepciune...”

Ce înseamnă viața și opera poetului Mihai Eminescu pentru românii din Ungaria? Răspunsul a fost scurt și convingător, exprimat prin cuvintele simple dar sincere ale lui **Vasile Poendan**: „*La mine, la căpățiul patului am două cărți: Biblia și poeziile lui Mihai Eminescu*”. – din care a și citat câteva crîmpeie. Aceeași idee străbătuse cu două ore mai devreme și evocarea profesoarei Jurău Rad. Tot același fir de gândire a fost dezvoltat prin concluziile Preasfințitului Sofronie, care a apreciat că poezia eminesciană înseamnă pentru românii din Ungaria un stîlp moral, un mijloc de supraviețuire, un instrument de salvare a limbii.

„Ce e cugetarea sacră?
Combinare măiestrită...”

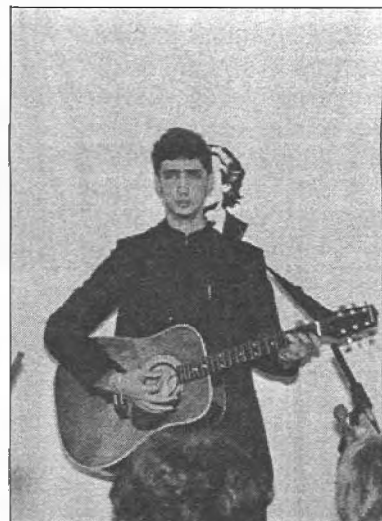
Aniversarea Mihai Eminescu, așa cum am menționat de la început, a mobilizat multă lume. Iar ca poezia lui Eminescu să fie tălmăcită la un grad poetic de incandescentă, au fost solicitați și profesioniști. În acest sens, microrecitalul susținut de actorul **Bogdan Costea** de la Teatrul de Stat din Arad a ilustrat fidel, cum trebuie spus versul eminescian: cu dicțiune desăvîrșită, ritm alert, intonații nuanțate. Și de pe fețele elevilor noștri se putea desluși: acum au priceput abia, cum trebuie rostit, cum trebuie pus accentul, cînd și unde se pretend pauzele.

Cadrul muzical a întregit recitalul și mica sesiune a comunicărilor. În afară de micul cîntăreț micherechean și de trompetistul chitighăzean, dincolo de grupurile vocale școlare ocazionale și de evoluția corului giulan trebuie evidențiat cîntecul în acompaniament de chitară a studentului **Tiberiu Ardelean**. Interpretînd versul *Domnul Eminescu* a poetului **Grigore Vieru**, tînărul teolog a oferit o primă culme a serii, care a fost întrecută doar de finalul comun. Atunci, în final, toată lumea a cîntat *Pe lîngă plopii fără soț*, într-un *standing ovation* spontan care a unit inimi și suflete, sub raza blîndă dar nepieritoare a Luceafărului.

„Rămîneți dară cu bine,
sfînte firi vizionare...”

Ce făceați valul să cînte,
ce puneți steaua să zboare,
Ce creați o altă lume pe-astă
lume de noroi;
Noi reducem tot la pravul azi
în noi, mîni în ruină,
Proști și genii, mic și mare,
sunet, sufletul, lumină –
Toate-s praf... Lumea-i cum este...
și ca dînsa suntem noi.”

E. I.

24 IANUARIE – 30 IANUARIE

Programul MTV1 Az MTV mûsora

Január 24. hétfő

5.42 Hajnali gondolatok 5.45 Agrárvilág 6.00 Naprakész 9.05 A bestia (brazil sorozat) 10.00 Vágyak földje (francia sorozat) 11.00 A Guldenburgok öröksége (NSZK sor.) 12.00 Hírmagazin 13.00 Nemzetiségi magazinok 13.58 Hírek 14.05 Rosszcsont kalandjai (ausztrál sorozat) 14.35 Kaliforniai álom (amerikai sorozat) 15.00 Megperzselt szívek (francia sorozat) 16.00 Holnap 16.25 Éretlenek (sorozat) 16.58 Hírek 17.00 Egy csipetnyi Grönland 17.30 Maradj velünk! 17.35 Tükör által 17.50 Körzeti híradók 18.00 Híradó 18.15 Théma 18.30 Szerencsepercek 19.00 Mindent a szerelemért (brazil sorozat) 19.30 Híradó 20.00 112 (bűnügyi magazin) 20.30 Elképesztő övezet (amerikai sorozat) 21.20 Kettesben 22.05 Híradó 22.10 Aktuális 22.35 Magyar Szalon 23.05 Mathilde (francia-belga film) 0.40 Bank utca.

Január 25. kedd

5.42 Hajnali gondolatok 5.45 Agrárvilág 6.00 Naprakész (információs mûsor) 9.05 A bestia (brazil sorozat) 10.00 Vágyak földje (francia sorozat) 11.00 A Guldenburgok öröksége (sorozat) 12.00 Hírmagazin 13.00 Nemzetiségi magazinok 13.58 Hírek 14.05 Rosszcsont kalandjai (ausztrál sorozat) 14.35 Kaliforniai álom 14.58 Hírek 15.00 Megperzselt szívek (sorozat) 15.58 Hírek 16.00 Kibernet 16.30 Éretlenek (sorozat) 17.00 Fox Kits 17.30 Katolikus krónika 17.50 Körzeti híradók 18.00 Híradó 18.15 Théma 18.30 Zöldpont 19.00 Mindent a szerelemért (brazil sorozat) 19.30 Híradó 20.00 Vízi zsaruk (ausztrál sorozat) 20.50 Telemázli 21.30 Koffer 21.45 Három kívánság klub 22.00 Híradó 22.05 Aktuális 22.30 Szabad Verseny 23.00 A házitanító (cseh film) 0.50 Bank utca.

Január 26. szerda

5.42 Hajnali gondolatok 6.00 Naprakész 9.05 A bestia (brazil sorozat) 10.00 Vágyak földje 11.00 A Guldenburgok öröksége (NSZK sorozat) 12.00 Hírmagazin 13.00 Nemzetiségi magazinok 13.58 Hírek 14.05 Rosszcsont kalandjai (ausztrál sorozat) 14.35 Kaliforniai álom (amerikai sorozat) 14.58 Hírek 15.00 Megperzselt szívek (francia sorozat) 16.58 Hírek 16.00 Einblücke (középkeleti német nyelvstanfolyam) 16.30 Éretlenek 17.00 Fox Kits 17.30 Utmutató 17.50 Körzeti híradók 18.00 Híradó 18.30 Rajongó 19.00 Mindent a szerelemért (brazil sorozat) 19.30 Híradó 20.00 Önök kérték! 21.00 Pesty Fekete Doboz 21.30 Pláne! 22.00 Híradó 22.05 Aktuális 22.30 Fogadóóra 23.00 Róma nyílt város (olasz film) 0.40 Bank utca.

Január 27. csütörtök

5.42 Hajnali gondolatok 5.45 Agrárvilág 6.00 Naprakész (információs mûsor) 9.05 A bestia (brazil sorozat) 9.30 Vágyak földje 11.10 A Guldenburgok öröksége 12.00 Hírmagazin 13.00 Együtt 13.58 Hírek 14.05 Rosszcsont kalandjai (ausztrál sorozat) 14.35 Utánam, srácok! 14.58 Hírek 15.00 Megperzselt szívek (francia sorozat) 16.58 Hírek 16.00 Egészségedre! 16.30 Éretlenek 17.00 Fox Kits 17.30 Varga Lajos, a vasmisés plébános 17.50 Körzeti híradók 18.00 Híradó 18.20 Théma 18.30 LEG... LEG... LEGsziklon 19.00 Mindent a szerelemért (br. sor.) 19.30 Híradó 20.00 Kisváros (sor.) 20.30 Nem jögerős 21.00 Családi kör 22.00 Híradó 22.05 Aktuális 22.30 Panoráma 23.00 23.15 Twin Peaks (amerikai sorozat).

Január 28. péntek

5.42 Hajnali gondolatok 5.45 Agrárvilág 6.00 Naprakész 9.05 A bestia 10.00 Vágyak földje 11.10 A Guldenburgok öröksége 12.00 Hírmagazin 12.58 Hírek 13.00 Körzeti magazinok 13.50 Három kívánság klub 13.58 Hírek 14.05 Rosszcsont kalandjai 14.35 Utánam, srácok! 15.00 Megperzselt szívek (francia sorozat) 16.05 Kincskereső kisködmön (sorozat) 16.30 Éretlenek 17.00 Fox Kits 17.30 Szentföldi szent helyek üzenete 17.50 Körzeti híradók 18.00 Híradó 18.15 Théma 18.30 LEG... LEG... LEG... 19.00 Mindent a szerelemért 19.30 Híradó 20.00 Gyilkosság az Orient expresszen (angol film) 22.05 Híradó 22.10 Aktuális 22.35 Ugye, kicsit ismerős? 23.05 X-akták (amerikai sorozat) 23.50 Bank utca.

Január 29. szombat

5.45 Agrárvilág 6.00 Aranyfűst 8.00 Jó reggelt adj, Istenem! 8.10 Zanzibár 9.20 Lurkó Kupa 9.30 Jövömenő 10.00 Hol-mi? 10.30 Évgyűrűk 11.00 Ablak 12.00 Hírek 12.05 Népzenei magazin 12.35 Derült égből egy család 13.30 Jani házhöz megy 14.00 Háló 14.30 Delta 15.00 Zenebutik 15.50 A Századunk Műhelyéből 16.20 1100 év Europa közepén 16.50 Telesport 18.30 12 ajtó. Játékos show-mûsor 19.00 Lottóshow 19.30 Híradó 20.00 Bruhaha 21.00 IQ Casino 22.00 Sekély sírhant (angol film) 23.35 Erik, a viking (angol film).

Január 30. vasárnap

6.20 „Így szól az Úr!” 6.30 Garfield és barátai 6.55 Vasárnap-sziget 8.40 Beszéljünk a jövőnkéről 9.00 Főtéren 11.05 Három kívánság klub 12.00 Hírek 12.05 A jövő Magyarországa 12.40 Derült égből egy család (német sorozat) 13.30 A vidéki ház (francia film) 15.10 Örömhír 15.35 A madarak élete 16.30 Emily (kanadai sorozat) 17.25 Bűvös hatos 17.55 Csodavilág 19.00 7 óra 20.00 Rögton! 21.00 A csodaszor (amerikai film) 22.50 Élőkről és holtakról 23.25 11 után.

Programul TV2 A TV2 mûsora

6.00 Reggeli kiadás 6.30 Jó reggelt, Magyarország! 8.30 Gazdagok és szépek (am. sor.) 8.55 Riviéra (sor.) 9.25 Ötödik dimenzió 10.20 Autószalon 2000 10.50 Közvetlen ajánlat 11.20 Divat Show 11.45 Állatklinika 12.10 Édes hármásban (fr. vígjátéksorozat) 12.35 Riviéra (európai koprodukciós sor.) 13.00 A fej nélküli lovas (szovjet film) 14.45 Gazdagok és szépek (amerikai sor.) 15.10 Mission impossible – Az akciósorozat (amerikai sor.) 16.00 Sunset Beach (am. sor.) 16.45 Samantha (venezuelai sor.) 17.40 Luz María (perui sorozat) 18.30 Tények 19.00 Szerencsekerék 19.30 Rosalinda (mexikói sor.) 20.00 A Dél-tenger kincse (francia sor.) 21.45 Jó estét, Magyarország! 22.30 Gól! Gól! Gól! 23.05 Színpék 23.50 Kultúra az Interneten 0.35 Széchenyi-emléktúra 1.00 Vers éjféli után.

6.00 Reggeli kiadás 6.30 Jó reggelt, Magyarország! 8.30 Gazdagok és szépek (am. sor.) 8.55 Riviéra (sor., ism.) 9.25 Szörnyektől 9.50 Adrenalin 10.20 Segíts magadon! 10.50 Közvetlen ajánlat 11.45 Airport 12.10 Édes hármásban (fr. sorozat) 12.35 Riviéra (európai koprodukciós sor.) 13.00 Egy gyermek, akit Jézusnak hívtak (olasz film 2/1.) 14.45 Gazdagok és szépek (amerikai sor.) 15.10 Mission impossible – Az akciósorozat (amerikai sor.) 16.00 Sunset Beach (am. sor.) 16.45 Samantha (venezuelai sor.) 17.40 Luz María (perui sorozat) 18.30 Tények 19.00 Szerencsekerék 19.30 Rosalinda (mexikói sor.) 19.55 Forró nyomon 20.50 Miss Pszichoszaru (am. sor.) 21.45 Jó estét, Magyarország! 22.30 Alvilági játszma (amerikai akciósorozat) 23.25 Esküdt ellenségek (amerikai sor.) 0.20 Tudomány az Interneten 1.05 Vers éjféli után.

6.00 Reggeli kiadás 6.30 Jó reggelt, Magyarország! 8.30 Gazdagok és szépek (am. sor.) 8.55 Riviéra (sor., ism.) 9.25 Baba Mama magazin 9.50 Zoom 10.50 Közvetlen ajánlat 11.20 Kultúra az Interneten 11.55 Follow me 12.10 Édes hármásban (fr. sorozat) 12.35 Riviéra (európai koprodukciós sor.) 13.00 Egy gyermek, akit Jézusnak hívnak (olasz film 2/2.) 14.45 Gazdagok és szépek (amerikai sor.) 15.10 Mission impossible – Az akciósorozat (amerikai sor.) 16.00 Sunset Beach (am. sor.) 16.45 Samantha (venezuelai sor.) 17.40 Luz María (perui sorozat) 18.30 Tények 19.00 Szerencsekerék 19.30 Rosalinda (mexikói sor.) 19.55 Rex felügyelő (német-osztrák sor.) 20.50 Esti Broadway 22.00 Jó estét, Magyarország! 22.30 Amerikai dzsigoló (amerikai film) 0.30 Kultúra az Interneten 1.05 Vers éjféli után.

6.00 Reggeli kiadás 6.30 Jó reggelt, Magyarország! 8.30 Gazdagok és szépek (am. sor.) 8.55 Riviéra (sor., ism.) 9.25 Airport (angol sor.) 9.55 Állatklinika 10.20 Hurrá, utazunk! 10.50 Közvetlen ajánlat 11.20 Életvitel az Interneten 11.55 Follow me 12.10 Édes hármásban (fr. vígjátéksorozat) 12.35 Riviéra (európai koprodukciós sor.) 13.00 Menekülés Görögországból (francia film) 14.45 Gazdagok és szépek (amerikai sor.) 15.10 Mission impossible – Az akciósorozat (amerikai sor.) 16.00 Sunset Beach (am. sor.) 16.45 Samantha (venezuelai sor.) 17.40 Luz María (perui sorozat) 18.30 Tények 19.00 Szerencsekerék 19.30 Rosalinda (mexikói sor.) 19.55 Férfisziptíz 20.30 Alkalom szüli a szexet (amerikai vígjáték) 21.45 Jó estét, Magyarország! 22.30 A döntő pillanat (német erotikus film) 24.00 Magyarország holnap 0.40 Széchenyi-emléktúra 1.10 Vers éjféli után.

6.00 Reggeli kiadás 6.30 Jó reggelt, Magyarország! 8.30 Gazdagok és szépek (am. sor.) 8.55 Riviéra (sor., ism.) 9.25 Divat Show 9.50 Magyarország holnap 10.20 Follow me 10.50 Közvetlen ajánlat 11.20 Tudomány az Interneten 12.10 Édes hármásban (fr. vígjátéksorozat) 12.35 Riviéra (európai koprodukciós sor.) 13.00 Zorro, a fekete lovas (olasz-francia kalandfilm) 14.45 Gazdagok és szépek (amerikai sor.) 15.10 Mission impossible – Az akciósorozat (amerikai sor.) 16.00 Sunset Beach (am. sor.) 16.45 Samantha (venezuelai sor.) 17.40 Luz María (perui sorozat) 18.30 Tények 19.00 Szerencsekerék 19.30 Rosalinda (mexikói sor.) 19.55 Dárdó 21.45 Jó estét, Magyarország! 22.25 Szeszélyes éjszakák 22.30 A szakasz (amerikai film) 0.30 Autószalon 2000 1.00 Vörös cipellők (am. erotikus sor.).

6.00 Gyökereink 6.30 Repülő ház 7.00 TV2 Matiné 9.00 Cartoon Network 11.00 Party TV 11.20 Szörnyektől 11.50 Slágerlista 12.05 Zoom 13.05 Slágerlista 13.35 Mozimánia 14.30 S Club 7 (angol ifjúsági sor.) 14.55 Csillagközi szökevények (amerikai sci-fi sor.) 15.50 Sabrina, a boszorkány (am. sor.) 16.15 Jó barátok (am. vígjátéksorozat) 16.30 Kameleon (amerikai krimisorozat) 17.35 Herkules (amerikai sor.) 18.30 Tények 19.00 Milliót vagy semmit! 19.30 Rosalinda (mexikói sor.) 19.55 Cyborg – A robotné (amerikai akciósorozat) 21.35 Robin Cook: Invázió (amerikai thriller 2/1.) 23.30 Irigy Hónaljmirigy szupershow 0.20 Tüzes viszony (amerikai erotikus film).

6.00 Reggeli gondolatok 6.30 Állatkert a háztáskában 7.00 TV2 Matiné 9.00 Cartoon Network 11.00 Parker Lewis sohasem veszít (amerikai ifjúsági sor.) 11.25 Rinaldo Rinaldini (német kalandfilmsorozat) 12.35 Hurrá, utazunk! 13.00 Robin Williams és a delfin (angol természetfilm) 13.45 Gyorsabb a golyónál (olasz western) 15.15 McGyver (amerikai sor.) 16.10 Quantum Leap – Időutazó (amerikai sci-fi) 17.05 Xena (amerikai sor.) 18.00 Napló 19.00 Milliót vagy semmit! 19.30 Rosalinda (mexikói sor.) 19.55 Szenzációs recepció (amerikai vígjáték) 21.40 Columbo (amerikai sor.) 23.15 Miss Arizona (magyar film) 1.10 Vers éjféli után.

Programul RTL Klub RTL Klub mûsora

6.00 Top Shop 6.30 Reggeli (információs magazin) 8.55 Recept Klub 9.05 Barátok közt (sor., ism.) 9.35 A farm, ahol élünk (amerikai sorozat, ism.) 10.25 Top Shop 10.55 Dallas (am. sor.) 11.50 Delelő 13.00 Hírek 13.50 Klip Klub 14.20 Kész átverés 14.35 Az első csók (fr. sor.) 15.25 A második csók (fr. sor.) 15.50 Celeste (argentin sor.) 16.35 Mire gondolkod? 16.40 A farm, ahol élünk (am. sor.) 17.35 Mire gondolkod? 17.40 Titkok és szerelmek (mexikói sor.) 18.30 Híradó 18.50 Fókusz 19.25 Barátok közt (magyar sorozat) 19.50 Tiltott szerelem (venezuelai sor.) 21.25 Helyszíni szemle (bűnügyi magazin) 22.15 Este 22.35 Neve. Senki (am. sor.) 23.25 Országház 23.55 Fókusz 0.20 Divatklip.

6.00 Top Shop 6.30 Reggeli (információs magazin) 8.55 Recept Klub (ism.) 9.05 Barátok közt (magyar sorozat) 9.35 A farm, ahol élünk (ism.) 10.25 Top Shop 10.55 Dallas (am. sor.) 11.50 Delelő 13.00 Hírek 13.50 Klip Klub 14.20 Kész átverés 14.35 Az első csók (fr. sor.) 15.25 A második csók (fr. sor.) 15.50 Celeste (argentin sor.) 16.35 Mire gondolkod? 16.40 A farm, ahol élünk (am. sor.) 17.35 Mire gondolkod? 17.40 Titkok és szerelmek (mexikói sor.) 18.30 Híradó 18.50 Fókusz 19.25 Barátok közt (magyar sorozat) 19.50 Tiltott szerelem (venezuelai sor.) 19.50 Csíflíz 20.50 Vészhelyzet (am. sor.) 21.55 Szakadt szakasz (amerikai vígjátéksorozat) 22.10 Autómánia 22.40 Este 23.00 Kényes egyensúly (amerikai film) 1.20 Fókusz (ism.) 1.45 Divatklip.

6.00 Top Shop 6.30 Reggeli (információs magazin) 8.55 Recept Klub (ism.) 9.05 Barátok közt 9.35 A farm, ahol élünk (am. sor., ism.) 10.25 Top Shop 10.55 Dallas (am. sor.) 11.50 Delelő 13.00 Hírek 13.50 Klip Klub 14.20 Kész átverés 14.35 Az első csók (fr. sor.) 15.25 A második csók (fr. sor.) 15.50 Celeste (argentin sor.) 16.35 Mire gondolkod? 16.40 A farm, ahol élünk (am. sor.) 17.35 Mire gondolkod? 17.40 Titkok és szerelmek (mexikói sor.) 18.30 Híradó 18.50 Fókusz 19.25 Barátok közt (magyar sorozat) 19.50 Medicopter 117 – Légi mentők (német sor.) 20.45 Perpatvar 21.45 Pokoli szolgálat (am. akciósorozat) 22.35 Este 22.55 Pont hu 23.25 Jogában áll hallgatni (am. sor.) 0.15 Antenna 0.45 Fókusz (ism.) 1.10 Divatklip.

6.00 Top Shop 6.30 Reggeli (információs magazin) 8.55 Recept Klub (ism.) 9.05 Barátok közt 9.35 A farm, ahol élünk (am. sor., ism.) 10.25 Top Shop 10.55 Dallas (am. sor.) 11.50 Delelő 13.00 Hírek 13.50 Klip Klub 14.20 Kész átverés 14.35 Az első csók (fr. sor.) 15.25 A második csók (fr. sor.) 15.50 Celeste (argentin sor.) 16.35 Mire gondolkod? 16.40 A farm, ahol élünk (am. sor.) 17.35 Mire gondolkod? 17.40 Titkok és szerelmek (mexikói sor.) 18.30 Híradó 18.50 Fókusz 19.25 Barátok közt (magyar sorozat) 19.50 Pandakaland Kínában (amerikai kalandfilm) 21.20 Zsoldosok (amerikai sor.) 22.10 Este 22.30 A vezeklő (francia film) 0.05 Pont hu 0.35 Fókusz (ism.) 1.00 Divatklip.

6.00 Top Shop 6.30 Reggeli 8.55 Recept Klub 9.05 Barátok közt (ism.) 9.35 A farm, ahol élünk (ism.) 10.25 Top Shop 10.55 Dallas 11.50 Delelő 13.00 Hírek 13.50 Klip Klub 14.20 Kész átverés 14.35 Az első csók (fr. sor.) 15.25 A második csók (fr. sor.) 15.50 Celeste (argentin sor.) 16.35 Mire gondolkod? 16.40 A farm, ahol élünk (am. sor.) 17.35 Mire gondolkod? 17.40 Titkok és szerelmek (mexikói sor.) 18.30 Híradó 18.50 Fókusz 19.25 Barátok közt (magyar sorozat) 19.55 Kóostoló 21.30 Öreglányok (amerikai vígjátéksorozat) 22.30 Este 22.50 Valami gonosz (amerikai thriller) 0.10 Vágyak háza 0.35 Fókusz 1.00 Divatklip.

6.30 Ünneptár 7.00 Kölyökklub 10.50 Csörre töltve 11.25 Mire gondolkod? 11.30 Ausztrál expressz (ausztrál sor.) 12.25 Rokonszenvedelmek (amerikai vígjátéksorozat) 12.55 Mire gondolkod? 13.00 Hírek 13.10 Pepsi Music Chart 14.10 Marakodók (francia vígjáték) 15.50 Babylon 5 (am. sci-fi sor.) 16.40 Seaquest DSV – A mélység birodalma (amerikai film) 17.30 Várom a párom 18.30 Híradó 18.50 Fókusz plusz 19.10 Titkok és szerelmek (mexikói sor.) 20.00 Gálvölgyi-show 20.35 Kész átverés-show 21.40 Heti hetes 22.40 Tébolegő 23.40 Híradó 23.55 Fekete vipera 0.25 Kiéhezve (amerikai horrosorozat) 0.55 Beavis és Buttthead (am. rajzfilmsorozat) 1.20 Fókusz plusz 1.40 Divatklip.

6.30 Az időjárás csodái (am. ismeretterjesztő-sorozat) 7.00 Kölyökklub 10.25 Papyrus (fr. rajzfilm) 10.50 Csörre töltve 11.25 A Sagala titka (lengyel kalandfilm-sorozat) 11.55 Mire gondolkod? 12.00 Irán – Észak titkai (angol természetfilm) 12.55 Mire gondolkod? 13.00 Hírek 13.10 Autómánia (ism.) 13.40 Kész átverés 14.00 Glorieta a hullának (angol krimi) 15.40 Acapulco akciósorozat (amerikai sorozat) 16.40 2x2 néha sok(k) (am. vígjátéksorozat) 17.10 Jesse (amerikai sorozat) 17.40 Drágám, a kölykök már megint összemertek! (amerikai sorozat) 18.30 Híradó 18.50 Akták 19.10 Titkok és szerelmek (mexikói sor.) 20.00 A nagy balhé (hongkongi akciósorozat) 21.50 Igaz történet: A hetedik fiú (amerikai film) 23.30 Híradó 23.45 Országház 0.15 Irán – Észak titkai (angol természetfilm, ism.) 1.10 Akták (ism.) 1.30 Divatklip.

Programul TV România A Román TV mûsora

6.00 Matinal național 8.00 TVR Iași 9.05 Film 9.05 O vedetă... cu cîntece 9.35 Casa mea 10.00 TVR Cluj-Napoca 11.05 Serial. Moștenirea 11.55 TVR Timișoara 13.00 Jurnal 13.15 CiberFan 13.30 Tribuna partidelor parlamentare 14.00 Scena 14.30 Emisiune în limba germană 16.00 O vedetă... cu cîntece 16.30 Cuvînt pentru necuvîntătoare 17.00 Corect! 17.05 Jumătatea ta 18.00 Avangpremieră 18.05 Amintiri din secolul 20 18.10 Serial. Sunset Beach 19.00 Jurnal 19.55 Serial. Doi băieți, o fată și o pizzerie 20.20 Știrile de sîmbăta asta 20.50 Culise 21.35 Serial. Omul de nicăieri 22.25 Jurnalul de noapte 22.40 Film. Viziunea criminală 24.30 Tenis.

6.00 Știrile de sîmbăta asta 6.30 Serial. Omul de nicăieri 7.20 Serial. Odissea 8.10 Desene animate 9.00 Acum, poți afla...! 9.30 Vă place filmul? 10.00 Art-Mania 11.00 Un program de ciudățenii și curiozități 11.45 Muzica da capo al fine 12.30 Lumea și noi 13.00 Arca 15.30 Ani de excepție pentru sportul românesc 16.20 Teleenciclopedia 17.05 Serial. Mare schimbătoare 18.00 Perechea potrivită 18.30 Serial. Carol și compania 19.00 Jurnal 19.30 Film. Contele de Monte Cristo 21.25 Serial. Dr. Quinn 22.15 Jurnal 22.20 Săptămîna sportivă 22.30 Film. Țara fagăduinței 24.15 Tenis.

6.00 Ceasul deșteptător 7.30 Desene animate. Ursulețul Winnie 8.30 Kiki Riki Miki. Magazin pentru copii 9.55 Handbal masculin: România – Italia 11.30 Tezaur folcloric 12.20 De luni pînă duminică 13.00 Tele Bingo național 15.30 Auto-Club 16.00 Serial. Blankenese 16.55 Spectacolul lumii văzut de Ioan Grigorescu 17.25 Trupa de șoc 18.00 Perechea potrivită 18.30 21. Concert 19.00 Jurnal 19.30 Duminica sportivă 19.40 Zodia VIP 20.40 Film. Lăcomia 22.35 Jurnal. 22.40 Pe față. 23.40 Tenis.

11.00 Film. Lăcomia 13.00 Jurnal 13.15 TVR Craiova 14.00 Pro Patria 15.00 Emisiune în limba maghiară 16.30 Agenția de plasare 17.00 Corect! Prezintă Cosmin Ionescu 17.05 Jumătatea ta 18.00 Avangpremieră 18.05 Amintiri din secolul 20 18.10 Serial. Sunset Beach 19.00 Jurnal 19.55 Serial. Felicity 20.40 Cu ochii'n 4 21.10 Serial. Justiție militară 22.20 Recurs la morală 23.00 Gala FIFA 23.20 Marele jazz.

6.00 Matinal național 8.00 TVR Iași 9.00 Acum, poți afla...! 9.30 Agenția de plasare 10.00 TVR Cluj-Napoca 11.05 Serial (R). Justiție militară 11.55 TVR Timișoara 13.00 Jurnal 13.15 CiberFan. Lumea PC-ului 13.30 Repere sacre 14.00 Oameni ca noi 14.30 Convingeri 15.00 Emisiune în limba maghiară 16.00 Dor 16.30 Scuzați! Pardon! Mersi! 17.00 Corect! 17.05 Jumătatea ta 18.00 Avangpremieră. Știri 18.05 Amintiri din secolul 20 18.10 Serial. Sunset Beach 19.00 Jurnal 19.55 Telecinemateca. Cutremurul 21.55 Nu trageți! 22.10 Jurnalul de noapte 22.25 A–Facerea. 23.10 7 Arte 24.00 Tenis.

6.00 Matinal național 8.05 TVR Iași 9.00 Cîntecul lutului 10.05 TVR Cluj-Napoca 11.00 Punct ochit 12.00 TVR Timișoara 13.00 Jurnal 13.15 CiberFan 13.30 Evrika! 14.00 Copiii soarelui 15.05 Ecoturism 15.30 Medicina pentru toți 16.00 Hora satului 17.00 Impas în doi 17.30 Corect! 17.05 Jumătatea ta 18.00 Avangpremieră 18.05 Amintiri din secolul 20 18.10 Serial. Sunset Beach 19.00 Jurnal 19.55 Film. Fuga 21.25 În flagrant 22.00 Jurnalul de noapte 22.15 Lumea dansului. 23.15 Documentar 23.15 Tenis.

6.00 Matinal național 8.05 TVR Iași 9.00 Hora satului 9.30 Impas în doi 10.00 TVR Cluj-Napoca 11.00 Pe față 12.00 TVR Timișoara 13.00 Jurnal 13.15 CiberFan 13.10 Destinul unei națiuni 14.00 Convingeri 15.00 Pentru dv. Doamnă! 16.00 Muzica populară 16.25 Casa mea 17.00 Corect! 17.05 Jumătatea ta 18.00 Jurnal 18.10 Serial. Sunset Beach 19.00 Jurnal 19.55 Serial. Moștenirea 20.45 Fotbal 22.40 Jurnalul de noapte 22.55 Punct ochit 23.55 Tenis.

Vineri, 21 ianuarie

Sîmbătă, 22 ianuarie

Duminică, 23 ianuarie

Luni, 24 ianuarie

Marti, 25 ianuarie

Miercuri, 26 ianuarie

Joi, 27 ianuarie

ÎN LIMBA MATERNA – emisiune radiofonică în limba română

24 IANUARIE, LUNI (redactor: Adam Bauer)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 11.00 Montaj de muzică populară – redactor: Gelu Stan din Timișoara 11.30 Buletin informativ, date meteo 11.40 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55 Încheiere.

25 IANUARIE, MARȚI (redactor: Iulia Kaupert)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.40 Evenimente calendaristice 10.45 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 10.30 Buletin informativ, date meteo 10.45 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55 Știrile zilei pe scurt, încheiere.

26 IANUARIE, MIERCURI (redactor: Petru Cîmplan)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 10.50 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30 Buletin de știri, date meteo 11.40 Sport – rubrica lui Adam Bauer 11.53 Avangarda „Ecranul nostru” 11.55 Știrile zilei pe scurt, încheiere.

27 IANUARIE, JOI (redactor: Eva Iova)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 11.00 Magazinul Vîrșnicilor 11.30 Buletin de știri, date meteo 11.45 Nota săptămînii de Edda Illyés 11.55 Știrile zilei pe scurt, încheiere.

28 IANUARIE, VINERI (redactor: Anamaria Brad)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 10.50 Reportaje, interviuri din viața românilor din Ungaria 11.05 „Oameni cari au fost...” – muzică, artă, literatură – serialul Elenei Munteanu 11.20 Actualități la români din Banatul Sîrbesc – relatează Cornel Mata din Vîrșet 11.25 Ce s-a mai întîmplat la Liceul „Bălcescu” din Giula? – relatează Edit Bordaș 11.30 Buletin de știri, date meteo 11.40 Știri și curiozități din România – relatează Simona Pele din Timișoara 11.45 Revista presei „Foaia românească” 11.55 Știrile zilei pe scurt, încheiere.

29 IANUARIE, SÂMBĂTĂ (redactor: Adam Bauer)

14.30 Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40 Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 14.45 Party Time 15.00 „Pe undele Europei” – magazin euroregional 15.58 Încheiere.

30 IANUARIE, DUMINICĂ (redactor: Adam Bauer)

14.30 Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40–15.00 Retrospectiva săptămînii (spicuirii din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămînii) 15.00 Magazinul Vîrșnicilor 15.30 Emisiune religioasă ortodoxă 15.55 Încheiere.

(Nu răspundem pentru eventualele modificări în programele radio!)

În fiecare seară, între orele 19.00–19.30 se prezintă emisiunea românească, difuzată pe țară. Sumarul acesteia este compus din actualitățile zilei și reportaje, interviuri din viața comunității noastre, respectiv relatări din viața școlilor românești. Emisiunea de seară, difuzată pe țară, pe lângă frecvențele de 66,29 MHz și 66,14 MHz, poate fi ascultată și pe undele occidentale, pe frecvențele locale ale studiourilor regionale.

Radio Calypso, Budapesta 873 kHz, Radio Debrețin 91,4 MHz, Radio Seghedin 93,1 MHz

Ecranul nostru: 26 ianuarie 2000 (MTV1 ora 13.30)

Reluare: 30 ianuarie 2000 (MTV2 ora 6.25)

Conținutul prevăzut pentru săptămîna viitoare

La sfîrșitul anului trecut la Micherechi s-au sărbătorit 50 de ani de la înființarea Ansamblului Folcloric din această comună. Cei care se vor așeza în fața televizorului o să urmărească evocarea celor mai mari succese dobîndite de dansatorii micherecheni. Tot la sfîrșitul anului trecut la Budapesta, s-au organizat „Zilele culturale românești”. În cadrul acestor manifestări culturale a susținut un concert, formația de jazz „Domnișoara Pogany” care a sosit din București. La concert am participat și noi. De altfel, în următoarele cîteva emisiuni vom mai evoca secvențe din aceste manifestări culturale. Realizator: Aurel Becan

FM 92,1 MHz STEREO
RADIO
VOCEA EVANGHELIEI
ORADEA

3700 Oradea Str. Cuza Vodă nr. 85.
Tel. 59-430552,
Fax.: 59-427372
e-mail: inbox@rve.net

- muzică
- știri locale și BBC
- emisiuni pentru orice vîrstă

Ascultați RVE non stop și pe Internet la:
<http://www.rve.net>

TRANS WORLD RADIO – ROMÂNIA

(Radio Vocea Evangheliei
pentru Europa)

AM 1548 KHz zilnic,
ora 22.15–22.45

SW 31 și 49 m

- vineri: 19.30–19.45
- sîmbătă: 19.00–19.45
- duminică: 19.30–19.45

Și totuși, cine
a inventat scrierea?

Rivalitatea dintre Egipt și Mesopotamia în problema locului unde a apărut pentru prima dată scrierea este bine cunoscută. Nu trece un an fără să mai apară noi mărturii arheologice care par să tranșeze „definitiv” problema cînd în favoarea Egiptului, cînd în favoarea Mesopotamiei... Ei bine, cînd doi se ceartă, e imposibil să nu apară și un al treilea care în final să cîștige. În cazul de față, acest „al treilea” este India. În valea Saraswati, care poartă numele unui rîu demult secăt, doi cercetători indieni și un indianist american au reușit să descifreze tăblițe de lut care datează de 3500 de ani înaintea erei noastre. Tăblițele au fost gravate de civilizația Saraswati care, potrivit aprecierilor cercetătorilor, ar fi precedat civilizația Indului. Această scriere, mult mai primitivă decît cea a inscripțiilor Indului, nu dispune de vocale în „alfabetul” ei...

Foto: Ana Radici Repisky

În oglindă: iarna...

Gastronomice

Crenvurști în aluat franțuzesc

Aluat franțuzesc pregătit din: 1/4 kg unt sau margarină 1/4 kg făină, 1/2 lingură oțet, 1/2 pahar apă călduță, un vîrf de cuțit sare, 7-8 crenvurști, 100 g cașcaval sau parmezan, un ou.

Se întinde o foaie din aluatul franțuzesc grosă de 5–6 mm. Cu un cuțit bine încins se taie fișii lungi de 20–25 cm și late de 2–2,5 cm, care se ung cu ou și în care se înfășoară crenvurștii curățați de pieleițe. Se ung din nou pe deasupra cu ou, fără a atinge marginea fișilor. Se așează pe tavă și se coc la foc puternic, la început, iar după ce aluatul a crescut la foc potrivit. Cînd sînt gata se ung pe deasupra cu puțin unt, peste care se presară cașcaval sau parmezan ras. Se servesc calzi.

Cremă de fructe de iarnă

125 g smochine, 125 g curmale fără sîmburi, 125 g prune uscate fără sîmburi, 100 g stafide, 2–3 lingurițe zeamă de lămîie, 3 linguri nuci măcinate, 100 g frișcă.

Prunele și smochinele se lasă să se înmoaie peste noapte în apă, apoi se dau prin mașina de tocat împreună cu stafidele și curmalele. Se amestecă cu nucile măcinate și cu zeamă de lămîie. Se pune această compoziție în pahare și se acoperă cu un strat de frișcă.

Crușon de iarnă

1 kg fructe, 150 g zahăr pudră, 2 păhărele rom, 2 păhărele coniac, 1/4 l vin roșu, 3/4 litru vin alb.

Se vor întrebuița cele mai arome fructe scoase din dulceață sau compot și anume: căpșuni, fragi, zmeură, vișine, caise, piersici. Dintre citrice – portocale, lămîi, grepfruturi. Zahărul se amestecă cu citricele puse în castron și se lasă la rece o oră. Peste restul de fructe, puse într-o farfurie adîncă, se toarnă romul și coniacul împreună cu vinul roșu. După ce zahărul se dizolvă, se toarnă vinul alb, se adaugă restul de fructe, se amestecă ușor și se lasă la frigider 4–5 ore. Înainte de a turna crușonul în pahare, se adaugă 1/2 litru sifon rece. Se servește în pahare cu picior în care s-au pus și fructe.

Ce le trece unora
prin minte?

Nouă, oamenilor „normali”, ne este greu să ne imaginăm pînă unde poate merge temeritatea unor echilibriști ai cablurilor de sîrmă. Ce spuneți de australianul Ashley Brophy, care a mers, dus-întors, pe o sîrmă lungă de 45 de metri, timp de 3 ore și 30 de minute. El a străbătut astfel la o înălțime de 10 metri, nu mai puțin de 11,57 de kilometri, realizînd recordul Marelui Premiu al Adelaidei.

Francezul Henri Rochetai și-a năucit semenii, în orașul Saint Etienne, stînd pe sîrmă la înălțimea de 25 de metri, timp de 185 de zile. El exersa-se dormitul în echilibru și toate celelalte necesități firești în propria ogradă, pe un cablu fixat între doi copaci. Pentru a se dezmoți, el patrula cîteva ore pe zi pe sîrma lungă de 120 de metri, arborată în piața centrală a orașului.

MICA
PUBLICITATE

De vînzare

Tehnologie completă pentru fabricat paste făinoase de vînzare. Căutăm partener cu capital pentru a muta tehnologia în România.

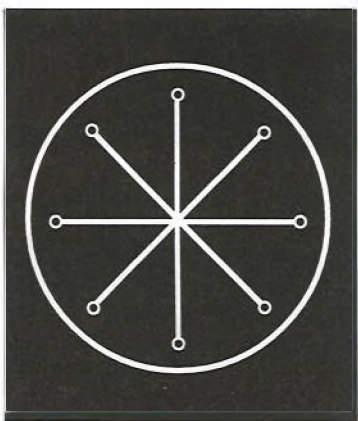
Asigurăm făină pentru brutării din Ungaria sau România.

Pentru brutării din România asigurăm asistență de specialitate în domeniul de panificație, patiserie (rețete, ambalare etc.)

Confectionăm ambalaje pentru ambalat produse alimentare sau nealimentare. Tel./fax: 66/480-315.

Relații economice

Bărbat tînăr cu relații comerciale în Ungaria – România s-ar angaja ca agent economic, administrator, translator (și ocazional) chiar și cu plecări în România. Tel.: 06-30/9255-583.

ORTODOXIA

ANUL III NR. I.

IANUARIE 2000

Un fizician român afirma de curând că în stadiul final al evoluției universului nu va mai exista nimic în afară de lumină, întrucât protonii, aceste particule cu electricitate pozitivă, vor fi singurele elemente ale materiei care vor dura.

Cu toate acestea, omului îi stă în putință, înainte ca materia să se transforme în lumină, să devină el însuși lumină și să se poarte după făgăduința Domnului: „Voi sunteți lumina lumii” (Mat. 5, 14), și aceasta urmându-l pe Hristos Care S-a mărturisit pe Sine ca „lumina lumii” (In. 8, 12). Aceasta vrea să spună că suntem chemați la împărtășirea luminii dumnezeiești, eliberați de toate atingerile împrejurărilor în care viețuim, ca și de cele ale lumii, ale spațiului și ale timpului, ca și cum n-am fi fost făcuți din carne și din sânge, ca și cum ne-am fi născut din Dumnezeu prin har, sloboziți de orice schimbare și de orice stricăciune.

A tânji după o asemenea stare înseamnă a începe deja să o trăiești. La început este credința. Credința naște dragostea. Aceasta trezește faptele bune care, la rândul lor, ne aduc accesul la vederea lui Dumnezeu. Vederea aceasta se face la nivelul inimii. Pentru aceasta s-a spus că „inimile curate vor vedea pe Dumnezeu”. Aceasta nu se va petrece în veacul ce va să vină, în Împărăție, ci chiar în timpul prezent. Dacă iubirea lui Dumnezeu se sălășluiește în tine, dacă ești conștient că ești iubit de El, te eliberezi de toate, în felul despre care vorbește Sfântul Pavel când zice: „Cei care au femeie, să trăiască ca și când nu ar avea; cei ce plâng, ca și când n-ar plânge; cei ce sunt întru bucurie, ca și când nu ar fi întru bucurie; cei care cumpără, ca și când nu ar avea; cei care se folosesc de lumea aceasta, ca și când nu s-ar folosi cu adevărat. Căci chipul lumii acesteia trece” (1 Cor. 7, 29–31).

Cei ce fac așa nu părăsesc lumea aceasta, dar ei nu mai sunt din lume deoarece trăiesc de pe-acum în Împărăție, care domnește în inima lor. Ei nu mai trăiesc după chipul lumii acesteia pentru că și-au însușit-o pe cea a lui Hristos. Se pot căsători, de voiesc, ori pot să n-o facă, căci sunt dincolo de legătura cununiei. Mănâncă și beau, dar sunt dezlegați de trebuințele pântecelui lor. Mănuiesc banii fără a-nceta să fie săraci în căutarea lor de Dumnezeu. Cercetează arta și gândirea pentru a le cufunda în mintea lui Dumnezeu și în frumusețea dumnezeiască. Aceia dintre ei care ocârmuiesc state sunt slujitori ai oamenilor, iar grija lor este de a-și însuși plenar răspunderile ce le-au fost încredințate. La fel, cei care-i slujesc pe oameni în sânul Bisericii au grija de a asigura binele celor pe care îi slujesc. Astfel reflectă lumina care este în ei și dăruiesc celor care-i caută să trăiască din căldura ei.

Se va obiecta că această descriere a stării la care sunt chemați cei care vor să ia în serios chemarea lui Dumnezeu la sfințire, este prea idealistă și că-i lipsește pragmatismul, pentru că lumea nu este făcută așa. Răspunsul nostru este simplu: doar două alegeri sunt posibile – fie a lăsa lumea celor gata să târguiască prețul adevărului, ceea ce va duce lumea la pierrea ei; fie a aduce lumea la depășirea propriilor sale limite și a-i oferi astfel o șansă de mântuire. Ni se va spune și aceasta: „Uitați că trăim într-o lume răutăcioasă, mincinoasă, josnică, vicleană, desfrânată și nestatornică”. Le vom răspunde că știm toate acestea, dar că vrem să vedem ivirea unei lumi noi. Vrem ca oamenii să devină făpturi noi. Vom mai spune și că lumea își are logica sa și că cei care tind către Împărăție o au pe a lor și că ei știu că lumea îi va prizoni și le va pricinui tot felul de suferințe. Dar ei știu „că suferințele aduc răbdare, răbdarea încercare, și încercarea nădejde. Iar nădejdea nu rușinează” (Rom. 5, 3–5).

Pentru a simplifica: nu există viață fără efort. Orice efort fiind o răstignire, cei ce primesc să urce pe cruce și-au ales partea – Învieră, încă de aici de jos. Logica dumnezeiască este și ea simplă. Ne cere să mărturisim. Or mărturisirea înseamnă a-L vedea pe Dumnezeu aici și acum și de a-L fi martori. Dacă nu vezi decât lumea, riști să fii orbit. Criteriile tale de judecată se vor dovedi perturbate. Lumea te va atrage atunci din ce în ce mai mult și te va înghiți. Dimpotrivă, dacă-ți păstrezi în fiecare clipă privirea împlântată în Dumnezeu, Îl vei afla mereu în dreapta ta și nu va îngădui să te clatini (Fapte 2, 25). Puterea dată de această vedere continuă a lui Dumnezeu te va ajuta să nu te privești, ca ceilalți, decât prin această

LUMINA LUMII

vedere. Puterea aceasta îți va da și posibilitatea de a lucra fără să te întorci de la această vedere.

Prin intermediul tău lumea va fi atunci o Biserică, în sensul că va deveni un loc pentru Hristos. Nimic din cele din lume, case, comerț, știință sau tehnologie, nu se va pierde. Dumnezeu vrea ca nimic să nu se piardă, dar vrea și să se schimbe intențiile de folosire a tuturor acestor lucruri și să prevaleze curăția în orice folosire. Nimic nu se va schimba în zidire, în natură, în materie sau în suflet, dar făptura va deveni o făptură dumnezeiască și la fel se va întâmpla și cu natura, materia și sufletul.

Când omul devine astfel după asemănarea lui Dumnezeu, această putere dumnezeiască ce este în el este în stare să se înrădăcească în adâncurile istoriei. Chipul lumii va rămâne același. Ordinea lumii se va schimba, spiritul ei de asemenea. Însușindu-și intențiile lui Dumnezeu, lumea se va adapta metodelor dumnezeiești.

Ți se va întâmpla să constăți că nu poți schimba mersul lumii. Vei înțelege că războaiele și păcatul continuă să prevaleze. Realismul te va face să admiți că lumea a fost mereu așa și că nimic nu se va schimba. Dar realismul nu trebuie să ucidă speranța, adică nu trebuie să oprească efortul. Scripturile nu spun niciunde că, la a doua Venire, Dumnezeu va găsi o lume mai bună. Dar aceasta nu trebuie nicicum să te întoarcă de la răspunderea ta de a lucra la îmbunătățirea lumii și la aducerea fraților tăi, prin adevărul care este în tine, la o naștere nouă. Apoi, ți se cade să știi că lumea istorică trăiește pe mai multe planuri. Lumina se învecinează în ea cu întineri-

Întrupare

*Din slava Ta cerească Te coboară
Spre Betleemul sufletului meu
Și-n staulul smereniei, Fecioară,
Întrând, să naști pe unul Dumnezeu.*

*Să-L înfășori în cântece de slavă,
Ca-n scutece subțiri de bumbăcel;
Și ca-ntr-o iesle plină de otavă,
În pacea Duhului să-L culci pe El.*

*Pleca-vor magii, soli din altă zare,
Călăuziți de focul alb de stea,
S-aducă nou prinos de închinare,
La staulul smereniei, Doamna mea.*

*Ci eu voi pune-n mâna lor bătrână
Tot aurul cuvântului isteț;
Voi făuri din versul meu, Stăpână,
În jarul gândului comori de preț.*

*Căldura rugăciunilor de seară
Va-nfierbânta cădelnițele reci:
Tămâia magilor va arde iară,
Cu fum de proslăvire până-n veci.*

*Și ca să fie plină dăruirea,
Voi presăra din visteria lor,
Cu boabe de smirnă grea, iubirea,
Cea fără de prihană și cu dor.*

*Știu că nu-s vrednică, Fecioară,
Să-ți fiu în noapte acoperământ;
Ci-n mila Ta din ceruri Te coboară,
Să naști în duhul meu pe unul Sfânt.*

Maica Teodosia – Zorica Lațcu, †8 august 1990

cul. Trebuie așadar să luminezi neîncetat întunericul și să răspândești în jurul tău lumina.

Veți constata și că răul merge crescând. Pesemne că așa pare a se petrece în zilele noastre. Va trebui mereu să-ți amintești că „puțini sunt cei aleși” (Mat. 22, 14). Asta nu trebuie să te tulbure. Rolul tău este de a continua să-ți chemi frații la praznic. Și vor fi și dintre aceia care îți vor auzi chemarea. Datoria ta este de a-i chema pe toți, pentru că și tu ai fost chemat la mântuirea lumii. Cei care nu voiesc să te audă pot pieri, dar ei înșiși sunt cei care-și vor fi ales soarta. Ești un semănător și nu un culegător. Dumnezeu va strânge recolta în ziua din urmă. Așteptând, fără a-ți descoperi „taina păcatului”, te cheamă, astăzi și mâine, să lucrezi în numele Său la stăpînirea lui [a păcatului, n. t.]. Asta se va putea întâmpla, ici-colo, atunci când te vei fi așteptat cel mai puțin.

Ceea ce este cel mai important, este să te păzești de rău. Dar, să știi că cel care ajunge să se păzească de întinărirea lumii, are datoria să-i păzească și pe ceilalți. Dumnezeu te va răsplăti pentru fiecare rază de lumină pe care ai fi putut să o transmiți dăruindu-ți a vieții în pacea Sa.

La capătul socotelilor, este drept că tu ești răspunzător de mântuirea sufletului tău. Nu vei conțeni să-l curățești în fiecare zi, cu îndârjirea celor care nu primesc nici o întinare și își refuză orice compromis. Totuși, trebuie să-ți amintești că expresia „a-și mântui sufletul” nu înseamnă a se închide în sine însuși și a se mulțumi cu adunarea virtuților numai pentru propriul beneficiu. Aceasta nu ar avea nici un sens, căci este lucru evident că cel care-și mântuiește sufletul mântuiește nu-maidecât și pe cele care îl înconjură. Dar asta vrea să spună că nu poți să-i curățești pe ceilalți dacă nu ți-ai curățit propriul suflet. Nu-i ajuți pe alții din afară, așa încât nu-i poți sluji fără curățire lăuntrică. Aceasta vrem să spunem când acordăm prioritatea eliberării noastre din robia întunericului care ne împresoară în fiecare clipă, pentru că văzând ceilalți libertatea ta lăuntrică vor fi ei înșiși încurajați să se slobozească.

Dacă totul vine din lăuntrul omului, nu-ți închipui că ai fi în stare să-ți curățești sufletul prin fapte care ți se par bune, fiindcă faptele nu sunt bune decât dacă ies dintr-un suflet bun și curat. Tu ești mai important decât faptele tale. Ți se va putea întâmpla să întemeiezi așezăminte mărețe, dar dacă acestea nu vin dintr-o inimă iubitoare, nu vor sluji la nimic. Te poți șlefui cu ajutorul voinței, dar dacă iubirea îți lipsește, acestea nu vor fi decât conveniențe. Orice organizație din lume, dacă se mărginește la spiritul lumii, va pieri odată cu lumea. Oamenii au nevoie să fie iubiți, chiar și în inima pustiei. O parte a Bisericii noastre a trăit odinioară departe de orice sedentarism. Această Biserică vie a fost numită, în Iordania, Biserica corturilor, iar episcopii ei erau răătăcitori, ca și ansamblul turmelor lor. Pe de altă parte, Biserica noastră a cunoscut și împliniri notorii și instituții înfloritoare care s-au dovedit totuși a fi străine Duhului.

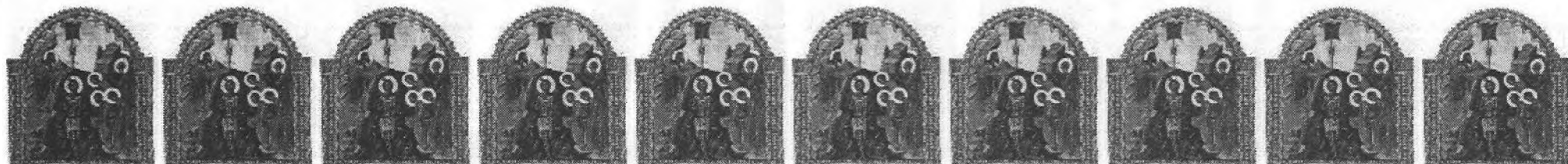
Este important a ști discerne între criteriile binelui și răului, între permanent și efemer, între adevărata existență și organizarea existentei. Adevărul nu transpare totdeauna printr-o organizație. Esențialul este de a da prioritate iubirii când îți ridici așezămintele; să le cunoști țelul ultim care nu este niciodată un mijloc. Nu sunt pe cale de a spune că nu avem nevoie de unelte și de mijloace. Atrag atenția asupra faptului că adunând un mare număr din acestea nu este de neapărată trebuință Duhului. Duhul, când Se hotărăște să sufle, își găsește propriile mijloace de expresie. Și aceste mijloace nu se mărginesc la domeniul rațiunii. Rațiunea, dacă nu cercetează inima pentru a se lumina și a-și recunoaște propriile limite și fragilitatea sa, va fi din ce în ce mai seacă și se va mulțumi să acumuleze lucrurile. Inima singură este legătura între toate lucrurile.

Ce este un soldat bine instruit fără iubirea de patrie? Ce rămâne dintr-un preot care nu este locuit de focul lui Dumnezeu? Ce este o Biserică necuvântătoare? Cât face lumea în treagă când se lipsește de daruri care vin de sus? Singură lumina, dacă te locuiește ca un foc și se face viață la însăși, poate ridica oamenii din moarte și vesti în mod probabil dumnezeiasca biruință a Învierii.

Mitropolitul Gheorghe al Muntelui Liban
(articol preluat din SOP 243)

„EU PE CÂȚI ÎȚI IUBESC ÎȚI MUSTRU ȘI-ȚI PEDEPSESC; FII RĂVNIȚOR AȘADAR ȘI POCĂITEȘTE-ȚE. IATĂ, EU STĂU LA UȘĂ ȘI BĂȚ; DE-MI VA AUZI CINEVA GLĂSUL ȘI VA DESCHIDE UȘA. VOI INȚRĂ LA EL ȘI VOI CINA CU EL ȘI EL CU MINE”.

[APOCALIPSĂ 3, 19-20]

Se întâmplă la început de an să vină vremea privirilor critice asupra celor petrecute și a scrutărilor lucide a ceea ce este cu putință să vină. Și un an ca cel pe care îl începem acum, care și prin simpla sa așternere pe hârtie arată că s-a petrecut ceva, că s-a schimbat ceva, este un prilej extraordinar pentru atari demersuri. Iar în ceea ce ne privește pe noi, românii ortodocși din Ungaria, este cu adevărat o răscruce în care avem datoria să ne punem întrebări. Și, vai, nu sunt puține grijele, nedumeririle, mirările care se ridică în launtru nostru.

Pe bună dreptate cred, a venit momentul să ne întrebăm ce se întâmplă cu noi. Încotro ne îndreptăm. Ce s-a ales din moștenirea noastră. Câte obligații ne-au rămas neonorate. Ce avem de făcut. Este evident, gândesc, pentru orice om de bun simț că trecem printr-o criză. Știm că o asemenea situație poate fi salvatoare, cu condiția să aflăm la timp ieșirea din impas. Până nu e prea târziu. Atâta vreme cât minunile mai sunt cu putință: cât mai este lumină afară. Și asta s-ar putea să se traducă prin: neîntârziat.

Pentru mulți ridicarea Vicariatului nostru la rang de Episcopie și alegerea și venirea primului episcop au însemnat semnele unei renașteri. Într-un anumit fel, așa s-au și petrecut lucrurile. S-a schimbat ceva. Cu toate acestea, îndrăznesc să spun că singura transformare reală petrecută odată cu intrarea noastră în canonicitate a fost aceea că am putut vedea răspicat cât de bolnavi suntem. Pentru că, să fim onești, în rest nu s-a schimbat prea mult. Pentru mulți ceea ce am cutezat să aștern aici frizează blasfemia. Dar oare chiar așa să fie?

Ce este aceea o schimbare? Cum lucrează aceasta? Nu am răspunsuri de-a gata. Știu însă că orice schimbare începe cu noi înșine. Iar dacă noi rămânem la fel ca mai înainte înseamnă că nu s-a schimbat nimic. Dacă suntem pe mai departe blocați în același immobilism păgubos și doar câteodată ieșim spectaculos din nefericita-ne paralizie, atunci fiecare minte limpede va recunoaște că suntem în impas. Schimbarea se poate petrece numai când omul se schimbă, se prefăce. Abia atunci se schimbă și ceea ce ține de om. Or, din păcate, noi suntem pe mai departe aceiași.

Oare am putea să ne felicităm pentru ceva? Pentru grija atentă față de copiii și tinerii noștri? Unde este pilda noastră, a corpului clerical? Cum să-L mărturisim pe Hristos când adoptăm atitudini din cele mai necuviincioase și săvârșim fapte atât de nepotrivite cu ținuta unui preot? Gesturile noastre Îl sufocă pe Hristos în noi. Sau cum vom reuși să facem credibilă propovăduirea Împărăției când ne este rușine să purtăm barbă și sutană, după străvechea tradiție a preoției răsăritene, arătând altfel tocmai pentru că am aminti, astfel, de Împărăția ce nu seamănă cu nimic din ceea ce este aici, pe pământ? Cât de puțin seamănă cu sfinții din icoane! Cât de credibili suntem?

Cât de „frumos” este să vorbești despre post, dar să nu-l ții! Cât de bine este să le spui oamenilor despre dragostea dumnezeiască atunci când tu abia ai unu-doi copii pe care-i lași, sărmanii, să crească în voia soartei, nedeprinzându-i nici măcar o rugă-

ÎNCOTRO?

Se cuvine ca voi să nu abuzați de vârsta episcopului vostru, ci să-i dați tot respectul potrivit puterii lui Dumnezeu, care este în el; știu că și sfinții preoți nu se uită că a fost rânduit de curând episcop, ci, ca niște oameni înțelepți în Dumnezeu, se supun lui; dar nu lui, ci Tatălui lui Iisus Hristos, Episcopul tuturor. Așadar în cinstea Celui Care ne-a voit pe noi, se cuvine să ne supunem episcopului fără nici o fățerie, că nimeni nu înșală pe episcopul acesta văzut, ci Îl înșală pe Cel nevăzut. Că într-o împrejurare ca aceasta n-avem să dăm cuvânt trupului, ci lui Dumnezeu, Care cunoaște cele ascunse.

Sfântul Ignatie Teoforul, **†107, Epistola către Magnezieni, cap. III**

ciune în limba strămoșilor lor! Iar ceea ce este cel mai pilduitor, de departe, este interesul extrem depus de preoții noștri spre a atrage tineretul la biserică... Într-adevăr, suntem demni de toată lauda... Cum vei reuși, nebunule, să faci orânduială în Sfânta Biserică, atunci când nu ai izbutit s-o așezi în familia ta. Este un cuvânt pentru noi, cei de azi și de aici. Știu, îmi vei răspunde că totul este sub control. Ci eu te voi întreba: unde-ți sunt icoanele, Scriptura când ai deschis-o ultima dată (afară de Evanghelia duminicală), unde este rugăciunea de dimineață împreună cu întreaga familie, dar cea de seară, dar înainte și după masă? Când s-a scurs ultima vineri când ai postit? Când te-ai spovedit ultima oară? Când ai slujit ultima vecernie?

Sunt, mă tem, tot atâtea întrebări fără răspuns. Dar, oare, iubitul meu frate în Hristos

care păstorești turma cea cuvântătoare, nu se cuvine să fii exemplul prin excelență înaintea fraților și surorilor în Hristos pentru care Domnul S-a făcut om, a pățimit și a murit? Dacă de la tine nu iau nimic, crezi că episcopul e totul și va răspunde pentru tot. Da: va răspunde că nu a dorit să-și folosească toaigul spre a-ți vindeca îndărătnicia și spre a te aduce în bună rânduială. Va răspunde pentru că nu ți-a amintit că ești dator să-ți dai viața pentru turma ce ai primit-o spre călăuzire către Împărăția lui Hristos. Va răspunde pentru că te-a lăsat să lenevești...

Încearcă acum, în ceasul al unsprezecelea, să te scoată din indiferență, din acedie, din nelucrarea duhovnicească. Trezește-te, iubite fiu în Domnul, până mai ai răgaz să lucrezi în vie! Nu uita că pariul pe care l-ai făcut când ai intrat în preoție este unul cu veșni-

Am văzut marea iubire a lui Dumnezeu față de mine, deși, după faptele mele, ar trebui mai degrabă să fiu pedepsit încă de aici de pe pământ, apoi și după moartea mea. Dar nu ne putem măcar închipui cum iubește pe oameni Domnul.

Fericit păcătosul care s-a întors spre Dumnezeu și care L-a iubit pe El.

Cel ce urăște păcatul a urcat prima treaptă a scării cerești. Când gândul nu-l mai îmboldește spre păcat, a atins deja pe cea de a doua. Iar cel ce, prin Duhul Sfânt, a cunoscut iubirea desăvârșită a lui Dumnezeu, se află pe cea de a treia. Dar aceasta se întâmplă rar.

Dacă vrem să ajungem la iubirea lui Dumnezeu trebuie să păzim tot ceea ce Domnul ne-a poruncit în Evanghelie.

Trebuie să avem o inimă plină de milă și să iubim nu numai pe oameni, ci să ne fie milă de orice zidire, de orice lucru făcut de Dumnezeu.

Ai văzut în pom o frunză verde și, fără vreo nevoie, ai rupt-o. Desigur nu e un păcat dar, cu toate acestea, inima mea se întristează. Inima care a învățat să iubească simte milă pentru întreaga zidire. Dar omul e cea mai înaltă făptură. De aceea, dacă vezi că s-a rătăcit și se pierde, roagă-te pentru el și plângi. Dacă poți; dacă nu poți, atunci suspină cel puțin pentru el înaintea lui Dumnezeu. Domnul iubește sufletul care face așa, căci atunci se aseamănă Lui.

Așa se ruga avva Paisie pentru ucenicul lui care se lepădase de Hristos și se căsătorise cu o evreică, ca Domnul să-l ierte. Și Domnul a fost atât de mulțumit de această rugăciune că a vrut să-l mângâie El însuși pe slujitorul lui. I S-a arătat și i-a spus: „Paisie, de ce te rogi pentru cel ce M-a tăgăduit?” Dar Paisie i-a zis: „Doamne. Tu ești milostiv, iartă-l!” Atunci Domnul i-a zis: „O, Paisie, prin iubirea ta te-ai asemănat Mie!” Atât de plăcută e Domnului rugăciunea pentru vrăjmași.

Eu însumi sunt un mare păcătos, dar scriu despre milostivirea lui Dumnezeu pe care sufletul meu a cunoscut-o pe pământ prin Duhul Sfânt.

Cuviosul Siluan Athonitul,
†11/24 septembrie 1938,

Despre iubirea de Dumnezeu și iubirea de aproapele și de vrăjmași

cia. Dacă tu refuzi să păstorești și să aperi turma de lupii răpitori, cum crezi că Se va milostivi Dumnezeu spre tine? Sau socoți că blocat în ritualismul liturgic îți faci pe deplin datoria? Răspunde-mi, câți din parohienii tăi știu ce este aceea o sfântă liturghie sau când s-au împărtășit ultima dată?

Și nu îndrăzni a acuza sfințele slujbe de sclerozare atunci când nu ai făcut nici cel mai mic efort catehizator și nu te-ai rugat cu adevărat la sfânta liturghie, când pentru tine Sfânta Taină a preoției este doar o meserie ca oricare alta, iar tu te raportezi la focul viu al lui Dumnezeu, pe care tu – trezește-te – Îl ții în mâinile tale, așa cum s-ar raporta un sudor la fierul pe care-l călește sau veterinarul la animalul bolnav. Omule, ție îți zic, unde ești? Ce întuneric ți-a luat mintea-n stăpânire și-ți locuiește inima? Spunea o persoană apropiată mie că nu mai poți face azi diferența între un preot și un antrenor sportiv. Doamne, în ce hău am ajuns?

A venit, așadar, clipa adevărului: iubite fiu duhovnicesc, preote, scoală-te și lucrează! Via te așteaptă. Sfințește-te și zămislește inițiative. Ieși în căutarea oii pierdute. Slujba ta de preot fă-o deplin! Nu te gândești la pungă, fiindcă și Iuda pentru aceasta spânzurare și-a agonisit! Du-te la întâlnirea cu tinerii, cheamă-i la biserică.

Tu și cu preoteasa sunteți datori să-i aduceți la liturghie pe tinerii căsătoriți, să-i catehizați. Nu uita nici tu, maică presviteră că ești jumătatea părintelui, așa încât nu obosi, nevoiește-te, fă-te pildă femeilor din parohie. Crește-ți copiii în frică de Dumnezeu și în dragoste de Sfânta Biserică. Nu te semeți. Adu-ți aminte de Maica Domnului și fii smerită și cuminte, înțeleaptă și cumpătată.

Iată cum ar trebui să întrezărim ieșirea din tunel. Numai o renaștere a vieții în Hristos în parohii ne poate salva. Sfințenie și exemplaritate așteaptă oamenii de la noi. Sunt sătui de certuri, de ambiții, de „lucrurile popești”. Ei vor părinți. Vor preoți adevărați, demni, care știu să se respecte pentru a fi respectați, așa cum au avut poate strămoșii lor. Noi, iubii părinți, avem rostul de a-i deprinde pe credincioși sfințenia, desigur sfințindu-ne și noi. Parohiile să se prefacă-n comunități înnoite, euharistice, adunate în jurul Potirului slavei. Nu-i vom chema, nu-i vom convinge pe credincioși aceasta, vom pieri. Locașurile de azi mâine vor deveni muzee.

Suntem în pragul morții sau al unei renașteri. Renașterea nu poate fi altfel decât euharistică, liturgică, a întregii comunități. De la cei mai bătrâni până la cei mai tineri. Înființați școli de duminică și de sâmbătă. Catehizați, chemați la rugăciune. Rugați-vă voi înșivă. Chemați la viață comunitățile. Și unde este viața dacă nu acolo unde e Hristos? Nu țineți pentru voi, ca pe o pradă, Sfânta Împărtășanie. Pregătiți-i pe credincioși pentru ea și nu le refuzați cel mai mare dar făcut oamenilor: Prea Curatele lui Hristos Taine. Numai El ne poate învia. Cu o condiție: să credem și să vrem să-I împlinim poruncile, deloc comode, dar numai în ele se ascunde sfințenia.

† Sofronie
Episcop

„Un frate l-a întrebat pe avva Sisoe, zicând: ce voi face, avvo, că am căzut? I-a răspuns lui bătrânul: scoală-te iarăși. Zis-a fratele: m-am sculat și iarăși am căzut. Și a zis bătrânul: scoală-te iarăși și iarăși. Deci a zis fratele: până când? Zis-a bătrânul: până ce vei fi apucat sau în bine, sau în cădere, căci cu ce se află omul, cu aceea se și duce din lumea aceasta.”
(din Patericul egiptean)

SUPPLEMENT
AL
SĂPTĂMÂNIALULUI
POEZIA
ROMÂNESCĂ

REALIZAT DE:

X
Sofronie
Episcopul
Vostrei